

פרק ראשון

הדיכוי

א. מברא

רבים מן המאורעות שיתוארו להלן, יקשה להעלותם על הדעת. זוועות שכאלה נודעו לנו עד כה רק מדיווחים שהשיגונו ממחוזות רחוקים.

חריגותם של המעשים שנעשו ועומק הפגיעה בזכויותיו הבסיסיות של האדם, יעוררו מן הסתם את השאלה: הייתכן...? שאלה שבעזרתה יש מי שיבקש לחמוק מן הכאב והאימה ולהתנער מן האחריות שמטילה עליו ידיעת הדברים. שכן, ידיעת העובדות מעלה בהכרח את השאלה: איך אפשר למנוע את הישנותם של מעשים כאלה בעתיד? והפלצות שמתלווה לידיעה, שהן הקורבנות והן נוגשיהם - בני זמננו הם: שהטרגדיה התחוללה על אדמתנו שלנו, ואלה שהביאו את דברי ימי ארצנו לשפל שכזה - טרם הכו על חטא, לא באומר ולא במעשה.

בתום השלב הראשון של החקירות קובעת הוועדה, במלוא האחריות הנדרשת, כי הדברים שנתבקשה לחקור - אכן קרו - וגם אם נותרו מקרים מסוימים במחלוקת - תיפתר מחלוקת זו רק על פי עדות המעורבים בדבר.

במשך חודשים ארוכים הקשבנו לאישומים, לעדויות ולוידוים, בדקנו מסמכים, פקדנו אתרים ועשינו כמיטב יכולתנו לשפוך אור על מעשי הזוועה. עתה, לאחר שעשינו זאת, אנו רשאים לקבוע כי המצבים והמעשים שיפורטו בדר"ח זה הם תוצאה של מערכת דיכוי שתוכננה לפרטיה. המעשים התבצעו על פי סדר קבוע: חטיפת הקורבנות - העלמתם - ועינוים. כל אחת מן הראיות שנכללו בדר"ח זה מייצגת אלפי מקרים שסיפורם דומה. אלו מהם שבחרנו להציג, מהווים רק חלק זעיר מן החומר שנאסף. די היה באחת מן העדויות הללו בלבד כדי שנוקיע את המעשים שנעשו, אך מספרם הרב של המעשים והקשר שביניהם - שכנעונו מעבר לכל ספק כי מדובר בתכנית דיכוי שתוכננה, תואמה מראש והוצאה מן הכוח אל הפועל.

המעשים שהובלטו בדר"ח אינם 'חריגים', שכן לא היו אלה חריגים, אם הכוונה בכך למקרים בודדים שפורצים את גדר הנורמה. כל מערכת הדיכוי, על תכנונה וביצועה, הייתה בעצמה החריג הגדול ביותר, ופריצת הנורמות הייתה מקובלת וגורפת. ה'חריגים' המזוועיים בעצמם - הם שהיוו את הנורמה.

שוב ושוב נטענה הטענה כאילו אנשי הביטחון, שביצעו 'חריגים' במהלך מאבקם בחתרנות, כבר הובאו לדין ביוזמת מפקדיהם. ועדה זו מבקשת להכחיש טענה זו מכל וכל. מן החומר שנאסף תחת ידינו לא עולה אפילו מקרה אחד בודד של איש מכוחות הביטחון שהובא לדין בגין מעורבותו בחטיפה, בעינויים, או בגרימת מותו של אדם שהוחזק במחנות המעצר.

הפיקוד הצבאי, שעמד בראש התהליך לרה-ארגון לאומי, ייחד את המונח 'חריגים' רק לעבירות שבוצעו בידי אנשי ביטחון למטרותיהם האישיות, מבלי שהוסמכו לכך. המונח הזה לא יוחס בכלל למעשי הדיכוי.

כפי שיעיד הדו"ח, אלה שביצעו את מעשי הרצח, האונס, העינויים, הסחיטה והשוד - לא באו על עונשם - כל עוד ביצעו את מעשיהם במסגרת מסע הדיכוי האידיאולוגי שהשתולל בשנים 1976 עד 1982.

ב. החטיפה

ארכיוני הוועדה הלאומית לחקירת העלמם של בני-אדם (CONADEP) מכילים כ- 600 תביעות על מעשי חטיפה שנעשו כנראה לפני פרוץ ההפיכה הצבאית של ה- 24 במרס 1976; לעומת זאת, מתאריך זה ואילך נאסרו בארץ באופן בלתי חוקי רבבות אזרחים - 8960 מהם נעדרים עד היום.

דרך הפעולה נבחנה עוד לפני עלייתו לשלטון של המשטר הצבאי (במבצע 'אינדפנדנסיה' בטוקומן). היא שונה מהשיטות שהופעלו בארצות אחרות בשל חשאיותה המוחלטת; מאסר בני אדם, העלמתם המיידית וההתנערות הרשמית מאחריותם של הארגונים המעורבים. קיומה נמשך זמן רב ולא הצטמצם לתחומי הערים הגדולות, אלא פשט בכל רחבי הארץ. מן הסטטיסטיקה שעובדה בעקבות העדויות עולים הנתונים הבאים:

בני אדם שנחטפו בנוכחות עדי ראייה ונעדרים עד היום:

נעצרו בבתייהם בנוכחות עדים	62.0 %
נעצרו בפומבי	24.6 %
נעצרו במקום עבודתם	7.0 %
נעצרו במקום לימודיהם	6.0 %
נעדרים ('דספארסידוס') אשר נחטפו במבנים צבאיים של המשטרה או בבתי כלא, בהיותם נתונים כחוק במוסדות אלה	0.4 %

פלישות ליליות של חוטפים או כנופיות לבתי מגורים
פריצתם הבלתי צפויה של החוטפים לבתי הנחטפים היא ראשיתה של הדרמה שתיסר את הקורבנות ומשפחותיהם. אלפי העדויות שבארכיוני ה- CONADEP מעידות שהמאסרים בוצעו בשעות הלילה המאוחרות או השכם בבוקר, בימים

סמוכים לסוף השבוע. כך הבטיחו לעצמם החוטפים פרק זמן שבו לא יוכלו בני משפחות החטופים לעשות דבר.

לבית המגורים פלשה בדרך כלל כנופיה שמנתה בין חמישה לשישה חוטפים. לעתים השתתפו חוליות אחדות בחטיפה אחת ומספרם של החוטפים הגיע לעתים עד לחמישים איש.

אנשי הכנופיה היו חמושים תמיד בנשק רב, בלי כל פרופורציה לסכנה הצפויה כביכול מצד הקורבנות. החוטפים איימו על קורבנותיהם, בני משפחותיהם ושכניהם, בכלי נשק קצרים וארוכים. ברוב המקרים נותק זרם החשמל באזור עור לפני פלישת הכנופיה.

מספר כלי הרכב שהשתתפו במבצעים היה משתנה. בחלק מהמקרים השתמשו במכוניות פרטיות (בד"כ ללא לוחיות רישוי). כשהסתייעו החוטפים בכוחות הרגילים, לעתים במדים, השתמשו בטנדרים ובמשאיות שהיו שייכים לאחד משלושת הגופים הצבאיים. מדי פעם אף חגו מסוקים מעל שכונת המגורים של הקורבן.

מטרתם של האיום והטרור הייתה לא רק לשתק את יכולת התגובה של הקורבנות, אלא גם לזרוע פחד בקרב השכנים. לרוב היו מפסיקים את התנועה, מנתקים את זרם החשמל, משתמשים במגברי קול, זרקורים, פצצות ורימוני יד, בכמויות שאינן תואמות את צורכי המבצע.

בתיק מס' 3860 נמצאת התביעה על היעלמו של Alberto Santiago Burnichon בנסיבות כדלקמן:

ביום ה- 24 בחודש מרס שנת 1976, בשעה 0:30 פרצו לביתנו, באזור וילה ריברה אינדרטה, בפרובינציה של קורדובה, אנשים במדים, חמושים ברובים. הם הציגו עצמם כאנשי צבא. הם באו עם קבוצת צעירים בבגדי ספורט. הם איימו עלינו בנשק והחלו לגנוב ספרים, דברי אמנות, יינות ועוד, ולסלקם מן הבית. הם לא החליפו ביניהם מילה והשתמשו בצקצוק אצבעות. הביזה נמשכה למעלה משעתיים. קודם נותקה אספקת החשמל ברחובות הסמוכים. בעלי, שהיה פעיל באיגוד מקצועי, בני דויד ואני, נלקחנו למעצר. אני שוחררתי למחרת ומאוחר יותר שוחרר בני שהיה עצור במחנה 'לה ריברה'. ביתנו נחרב כליל. גופת בעלי נמצאה עם שישה קליעי רובה בגרונו.

Lucio Ramón Pérez, משכונת טמפרליי, בפרובינציה של בואנוס איירס (תיק מס' 1919), מתאר כך את חטיפת אחיו:

ב- 9 בנובמבר 1976 נחטף אחי. בשתיים אחר חצות התעוררו אחי, אישתו ובנם בן ה- 5 בבהלה, לקול נפץ אדיר. אחי קם ופתח את הדלת וראה ארבעה אנשים קופצים על הגדר.

הם היו בלבוש אזרחי, לאחד מהם היה שפם ולראשו היה קשור סוודר. הם היו חמושים ברובים. שלושה מהם חדרו לדירה והכריחו את גיטתי לכסות את עיניה. הם ביקשו מבנם בן ה-5 לעצום עיניים. לפי עדויות השכנים, נגרר אחי בידי שניים מן החוטפים והוכנס למכונית פורד פאלקון. מאז נעלמו עקבותיו. השכנים סיפרו שבקרבת מקום עמדו מספר מכוניות וטנדר אחד. הרבה אנשים הסתתרו בין העצים ובידיהם רובים. הם עצרו את התנועה ומסוק חג מעל הבית.

הכנופיות ביצעו את מעשי החטיפה בפנים גלויות. בבואנוס איירס ובערים הגדולות הובטחה אלמוניותם בין מיליוני האנשים שחיו בעיר, אולם בפרובינציות היה קל יותר לזהותם, כי אחד מהם היה עשוי להיות שכנו של הקורבן. לפיכך הם נאלצו להסוות את פניהם. הם נהגו לחבוש כובעי גרב, ברדסים, פיאות נוכריות, שפמים מלאכותיים, משקפיים ועוד. כך נהגו בכל מקום מלבד בפרובינציה של טוקומן, שם פעלה מערכת הדיכוי ללא כל חשש נגד אוכלוסיה חסרת אונים ובלתי מוגנת לחלוטין.

María Angélica Batallán מהעיר טוקומן (תיק מס' 5794) מתארת את חטיפת בנה Juan de Dios Gómez

ב-10 באוגוסט 1976, בשעה שש אחי צ', הגיעה בטנדר קבוצה של אנשי צבא בפיקודו של סגן Flores. הם עצרו את בני במפעל לסוכר בסנטה לואיסיה, במחסן שבו עבד, הביאו אותו הביתה, שם איימו עלי ועל אביו. בדקו הכל והסתלקו מהמקום יחד עם בני. מאז נעלמו עקבותיו.

'אור ירוק' (או 'אזור משוחרר')

ברור שכאשר כנופיה או 'כוח משימה' (הכוונה לקבוצה של אנשי ביטחון שפעלו מחוץ לחוק וביצעו מעצרים, חטיפות, העלמות, עינויים וכד') יצאו לפעולה, הם קיבלו לכך 'אור ירוק'. אם התקשר שכן, או שרת האחראי על בניין, לתחנת המשטרה הקרובה או לניידת בבקשת עזרה, היו מודיעים לו שהמצב ידוע אך לא ניתן לעזור.

כדי לעקוף את סמכויות המשטרה, נדרשו הכוחות הפועלים לבקש 'אור ירוק'. הם עשו זאת באמצעות מכשיר קשר, או שחננו דקות מספר מול תחנת המשטרה, או אפילו מול המטה המרכזי של המשטרה.

Adolfo T. Ocampo, (תיק מס' 1104), מספר כיצד נחטפה בתו Selma Julia Ocampo

בשעה שתיים אחר חצות ב-11 באוגוסט 1976, חדרו לבניין ופרצו לדירת בתי. אחרים נשארו בחוץ לשמירה. אלוף משנה חיל הים Guillermo Andrew שגר בדירה ממול, ראה את המתרחש והצליח להזעיק עזרה בטלפון. למקום הגיעו שתי משאיות צבאיות. שתי הקבוצות פתחו באש חזקה, האחת כנגד השנייה. היריות נמשכו עד אשר הכוחות שזה עתה הגיעו, ופעלו תחת פיקודו של אותו אלוף משנה, שמעו את הקריאות "יש לנו אזור משוחרר"; בתגובה לכך נסוגו

הכוחות והותירו את האחרים לנפשם כשהם הורסים וגונבים הכל. הם לקחו את Selma וחברתה Inés Nocetti. שתיהן נעדרות עד היום...

מעשי חטיפה בנוכחות ילדים

כשנמצאו ילדים במשפחה ה'נספגת', פעלה מערכת הדיכוי בדרכים שונות:

1. היו נוהגים להשאיר את הילדים בבית השכנים, עד לבוא אחד מבני המשפחה.
2. הילדים נמסרו למוסדות נוער ומשם לבני משפחה, או לאימוץ.
3. הילדים עצמם נחטפו ובשלב מאוחר יותר אומצו ע"י המדכא בעצמו.
4. הילד נמסר ישירות לבני משפחת הקורבן, לעתים בכלי הרכב שבו נלקחה האם.
5. הילד נותר לבדו בבית המגורים בו נחטפו הוריו והופקר לנפשו.
6. הילדים הועברו למרכז מעצר חשאי, שבו נוכחו בעינויי הוריהם, או שהיו בעצמם קורבן לעינויים בנוכחות הוריהם. חלק ניכר מהילדים הללו מופיעים ברשימות הנעדרים (עיין בפרק הדין בנושא זה).

כתביעה על היעלמותו של Riquelo Simón Antonio (תיק מס' 7143), מתארת אמו את חטיפת בנה:

ב- 13 ביולי 1976, בין השעות 23:00 - 23:30, נשמעו דפיקות עזות בדלת דירתנו, בשכונת בלגרנו בעיר בואנוס איירס. באותו רגע ממש סיימתי להיניק את בני סימון. פרצו את הדלת ונכנסו 10 עד 15 איש בלבוש אזרחי שהזדהו כאנשי צבא ארגנטינה ואורוגואי. אחד מהם הציג עצמו רב סרן Gavazzo מצבא אורוגואי. מצאו בביתי חומר שהעיד על פעילותי למען החופש באורוגואי. אז החלו בעינויים ובחקירות. כשהוציאו אותי מהבית שאלתי מה יקרה לבני. הם ענו לי שאין מה לדאוג, הילד יישאר אתם, הואיל ומלחמה זו אינה מכוונת נגד ילדים. זו הייתה הפעם האחרונה שראיתי את סימון ואינני יודעת עליו דבר עד היום.

בני ערובה ו'מלכודת עכברים'

כשלא נמצאו הקורבנות בביתם, הוטמנה להם 'מלכודת עכברים'. כלומר, ארבו להם בבית עד אשר נפלו בפח. במצבים אלה נמשך מבצע החטיפה או 'הספיגה' שעות ואפילו ימים, בחילופי משמרות. בכל המקרים נלקחו בני המשפחה בני ערובה, והופעל עליהם לחץ נורא. החוטפים נהגו להשתמש בכל המזון והמשקאות שהיו בבית. ערכו חיפוש בדירה ולאחר מכן בזזו בדרך כלל את הרכוש. אם קרה שמישהו היה מופיע, היה גם הוא נלקח בן ערובה. במקרים בהם הקורבן המיועד לא הופיע, היו החוטפים לוקחים אתם קרוב משפחה או דייר אחר. כך קרה בביתה של משפחת Barroca, כפי שמספר ראש המשפחה (תיק מס' 6256):

ביום שישי ה- 15 ביולי 1977, בשעה 22:15, היינו בביתנו אשתי, בתי Mirta Viviana ואני. לפתע שמענו מבחוץ קולות שהכריזו שידועה להם זהותי כקצינ

בחיל הים וציוו עלינו לצאת בידיים מורמות. הם הוסיפו שכבר שמו חומר נפץ בבית שממול. עשינו כמצוותם ראינו שהפושעים לבשו בגדים אזרחיים. הם היו שמונה, חמושים בנשק אוטומטי כבר שהיה בשימוש הכוחות הפאראמיליטריים.

מיד לאחר מכן החלו בחקירה מקיפה על כל הפעילות המשפחתית. בתי השנייה Graciela Mabel, חזרה בסביבות השעה 23:00 מבית חברתה, שם למדו שתייהן למבחן שאמור היה להתקיים למחרת בפקולטה למדעים מדויקים. עצרו אותה במסדרון הכניסה לבית. איננו יודעים מה עלה בגורלה, שכן בתי השנייה נחקרה באותה שעה בעיניים קשורות בחדר האוכל ואילו אשתו, גם היא בעיניים קשורות, נמצאה בחדר השינה.

בשעה 1:00 אחר חצות, בשבת ה-16 ביולי 1977, קצת לפני סיום המבצע, פנה אלי הקצין (כנראה מס' 2 בפעולה) ואמר שהוא עומד לקחת את Graciela לחקירה ע"י סרן. הוא אמר שאמנם לא נמצא עוול בכפה, אך היא השתייכה בעבר ל- J.U.P. - ארגון נוער אוניברסיטאי פרוניסטי, ושנחנו בוודאי יודעים את משמעות הדבר. שאם תימצא נקייה מכל חשד, תשוחרר בעוד 5 - 6 ימים. מאוחר יותר, כאשר הגשתי את התלונה בתחנת המשטרה של וילה מרטלי על חטיפת בתי ועל הפריצה לביתי, נענית באופן בלתי רשמי שאין כל ידיעות על חטיפה זו, כיוון שהיא נעצרה ע"י כוחות הצבא והמשטרה הפדרלית.

המבצע שהסתיים בחטיפתו של Roque Núñez (תיק מס' 3081) היה סיוט נורא. כך מעידה בתו:

ביום ה-21 באפריל 1976, בשעה 4 לפנות בוקר, פרצו לביתי מספר בני אדם בלבוש אזרחי, חמושים בנשק כבד. הם זיהו את עצמם כמשתייכים לחיל הים ולמשטרה הפדרלית. מפקדם, לפי דבריו, היה קצין המשטרה Mayorga. הם לקחו את אבי שהיה אז בן 65. למחרת הגיש אחי מיגל את העתירה לצו 'הביאס קורפוס' בבית המשפט בסן איסידרו. באותו היום בשעה 21:00 חזרו ועצרו את אמי, כיסו את פניה בברדס והובילוה למקום בלתי ידוע, שם נחקרה במשך חמישה ימים באלימות רבה. כוחות הצבא נשארו בבית מאז יום המעצר. ב-23 בחודש כאשר הגיע אחי מיגל, נחטף גם הוא. בזמן המבצע שנמשך כ-4 שעות ביום ה-21 בחודש ואח"כ במשך 36 שעות החל ב-22 בחודש, לא הרשו האחראים לאיש לטפל בי. אני נכה ומשותקת בגפיי העליונים והתחתונים. בכל אותו הזמן איש לא סיפק לי מזון, אף לא הגישו לי סיוע כלשהו בעשיית הצרכים ואיימו עלי כדי שאצלצל לאחותי María del Carmen. בנסיבות אלה נפל לפתע מכשיר הטלפון לארץ והם החליפו אותו באחר (הוא נמצא עדיין בביתי). כשהסתלקו לקחו אתם את המכוננית פורד פאלקון שהייתה בבעלותי. אמי שוחררה כשענייה קשורות ונמצאה במרחק שני רחובות מביתי. אבי ואחי עדיין נעדרים. לאחר מכן קיבלתי מידע שאחותי, María del Carmen, בעלה, Jorge Lizaso ואחיו, Miguel Francisco Lizaso נחטפו אף הם וכל ביתם נבזז. גם הם נעדרים עד היום.

הכिזה

הרכוש שנגנב מביתם של החטופים נחשב בעיני הכוחות 'שלל מלחמה'. מעשי הכיזה נערכו בדרך כלל בעת החטיפה עצמה, אך לעתים נערך מבצע נוסף שבו

כנופיה אחרת לקחה לעצמה את האחריות על רכוש הקורבנות. פעולות אלה נחשבו 'עבודת צוות' - חלוקת תפקידים תחת פיקוד אחד.

אשתו של Jorge Eduardo Alday מספרת, בתיק מס' 4512:

בעלי נחטף ב- 22 באוגוסט 1977, בין השעות 11:00 ו- 12:00 בצהריים, בצאתו מעבודתו בחברה Carlos Calvo SRL. אחרי שקיבל את משכורתו. זאת הייתה קבוצת בני אדם בלבוש אזרחי, חמושים בנשק כבד. הם הכו אותו קשות עד שהתעלף. אח"כ הכניסו אותו למכונית פרטית ללא מספר זיהוי ונסעו לכיוון בלתי ידוע. באותו יום, בשעה 16:00, פרצו לביתי ולבית הוריי בוואלנטין אלסינה - פרובינציה של בואנוס איירס. דרך הפעולה שלהם הייתה דומה: אלימות, מספר רב של אנשים חמושים, פריצה לדירות השכנות והקפת האזור כולו. כאשר חזרתי לדירתי, נעצרתי בכניסה ע"י אותם אנשים שהחזיקו באמי בת ערובה. הם קשרו את עיניי וידיי. הובילו אותי למקום שאיני יכולה לזהות, שם עוניתי עינויי גוף ונפש קשים מאד ונשאלתי שאלות שאין ביניהן קשר. אחרי ארבע שעות שחררו אותי, בהשאירם אותי בוילה דומיניקו. בעת מעצרי, כשאמי הוחזקה בת ערובה, ראיתי את החוטפים כשהם מעמיסים את כל רכושנו וחפצי הבית על משאית, בהותירם אותו ריק לחלוטין. מאוחר יותר, כשהגשנו תלונה בתחנת המשטרה של וילה דיאמנטה ובתחנה מס' 3 של ואלנטין אלסינה, נאמר לנו שבמבצע פעלו 'הכוחות המאוחדים' לאחר שביקשו 'אזור משוחרר'.

גם במקרים אלה הייתה תחנת המשטרה מקבלת אזהרה שלא להתערב ולא לקבל תלונות או תביעות בגין מעשי חטיפה וגניבה. ואמנם, מעשי הביזה היוו מקור פרנסה טוב לחברי הכנופיה ומפקדיהם, אך הם נועדו גם 'להעניש' את משפחות החטופים ולזרוע טרור גם בצורה זו.

כך עשו בבני המשפחה של Rita Verónica Eroles Turucz (תיק מס' 3351):

ב- 21 במאי 1978, בשעה 13:30, הגיעו למעון הקיץ שלנו, בכפר הורנוס בפרובינציה של בואנוס איירס, שבעה או שמונה כלי רכב פרטיים וטנדר לחלוקת מצרכי מזון. ירדו ממנו למעלה מ- 30 איש בלבוש אזרחי, אם כי לבשו חולצת מדים מתחת לחליפה. הם קפצו מעל הגדר ונכנסו הביתה דרך החלונות. באותה שעה גם הכריחו את כל תושבי הכפר להתאסף בתחנת הרכבת. הכל נעשה באלימות. הם ציוו על התושבים לשכב כשפניהם כלפי מטה, בלי לזוז ובלי להביט זה בזה. היחס היה ברוטלי. כשהסתלקו, עצרו את בניי Verónica ו-Rolando בעלה של בתי Daniel Bidón Chanal וכן גם פועל שכיר מאורוגואי שעבד אצלנו - Luis Carvalho, כולם נעדרים עד היום. בזמן היותם בתוך הבית, ניפצו והרסו הרבה דברים, כמו כן גנבו מהדורה עתיקה של *דון קישוט*, עותק ביבלייה (תנ"ך ואוונגליון בלטינית) משוחרר משנת 1400, מילון דו-לשוני בן 7000 עמודים, אוסף של החוברות "Caras y Caretas" מן המאה ה-19, מגלב אנגלי עם קימורי כסף, רובה מאוור ממלחמת ארגנטינה-פרגוואי, דברי חשמל ואלקטרוניקה כמו מכשירי רדיו, מקלטים וכן מסגרות כסף לתמונות.

עינויים בביתו של הקורבן

במרוץ הנפש הזה, ארע שמעשי החקירה החלו עוד בבית, לפני שהקורבנות הובלו למחנות המעצר החשאיים ובנוכחות בני המשפחה, אף הם קורבנות האלימות.

Carlos Alberto Campero (תיק מס' 1806) מעיד על זיכרון בלתי נשכח זה:

אמי נלקחה לחנות, ותחת איומי מוות הכו אותה בשיטות בלתי אנושיות. בחנות היה מאוורר, הם ניתקו ממנו את הכבל וחיברו אותו לזרם החשמל כדי להפוך אותו לדרבן חשמלי ('פיקנה'). כדי 'ליעל' את העינויים שפכו על אמי מים מינרליים כשהיא קשורה לכיסא. איש אחר חבט בה בחגורה עד שכל גופה שתת דם ופניה התנפחו ללא הכר. אחרי זמן ממושך החליטו להעביר את כולנו. רק את Viviana בת ה-6 חודשים ואחותי Griselda בת ה-13 השאירו בבית.

ובעדויות של Jorge César Casalli Urrutia (תיק מס' 3889) -

ק מס' 3889) -

ני נחטפתי מדירתי במרטין קורונאדו ע"י קבוצה בת כ-10 איש. כשאקדח מכוון לרקתי החלו להרוס את הבית בחיפוש אחר כלי נשק. מיד השכיבו אותי על הארץ והחלו לענות אותי באמצעות חוט חשמלי שנלקח מאחד המכשירים בבית. באותה שעה ממש הכו את אישתי מכות נמרצות בחדר סמוך. כעבור שעה וחצי, קשרו את עיני והשליכו אותי על רצפת מכונית ומשם יצאו לחפש חבר.

סיומו של מבצע החטיפה

הפרק הראשון במסכת העינויים של החטוף היה מסתיים בדרך כלל בהעברתו למחנה מעצר חשאי.

כבולים ומאוימים היו החטופים מושלכים על רצפת המושב האחורי, או בתא המטען של המכונית, ובנוסף לחרדה גדלה גם תחושת החנק והמוות. כך מנעו את התפשטות הידיעה אל מעבר לאזור שבו התרחש המבצע. מעידה Mirta Caravelli de Mansilla, (תיק מס' 4073).

בשעה 3:00 אחרי חצות ב-3 ביולי 1976, הועברתי ע"י קבוצת אנשים שמנתה 15 איש בלבוש אזרחי חמושים בנשק כבד. ההעברה נעשתה כשעיני וידיי קשורות, על ראשי סוודר ופי חסום, במכונית רנו 12 למקום שלפי השערתי הוא 'לה פרלה' (לפי חישוב הזמן והדרך).

הקורבנות נחטפו לא רק מבתיים וממקומות העבודה שלהם. כך מתברר מתוך התביעה על העלמו של Juan Di Bernardo (תיק מס' 4500):

בני היה מאושפז בבית החולים אלוויאר כתוצאה מתאונת דרכים בה נפגע ממכונית. לפי המתוכנן נקבע לו ניתוח ל-15 במאי 1978. בליל ה-12 במאי הופיעו אנשים חמושים בסרבלים לבנים ופקדו על כל המאושפזים בחדר מס' 14

של מחלקת הפצועים (טראומטולוגיה) שלא לזוז מהמיטות ולהסתיר את פניהם בסדינים. הם העבירו את חואן לאלונקה, כיסו אותו ולקחו אותו באמבולנס.

כיסוי עיניים

בכל המקרים, ללא יוצא מן הכלל, כיסו החוטפים את עיני הקורבנות. הם כינו פעולה זו בעגה המקצועית שלהם בשם 'טאביקאמינטו', או כסוי עיניים, כי נהגו לשים על עיני הקורבן 'טאביקה' (מחיצה), כדי לחסום את ראייתו. הדבר נעשה כבר בעת החטיפה, או ה'ספיגה', בתחבושות או סמרטוטים שהיו בידו החוטפים, בבגדי הקורבן עצמו, או בחולצה, סוודר, מעיל, סדינים, מגבות ועוד. מעיד Marcelo Daniel Vilchez (תיק מס' 7001).

עבדתי באותה עת בחברת פאבון בע"מ, ברוסריו - פרובינציה של סנטה פה - הבוס שלי, מר מיגל פאבון, קרא לי למשרדו. עם היכנסי ראיתי שני אנשים בלבוש אזרחי שהזדהו כשוטרים. הם תפסו אותי בצווארי והוציאו אותי החוצה, שם עמד אדם נוסף. תחת איומי מוות הכניסו אותי באלומות למכונית רנו 12. בתוך המכונית המשיכו לכופף את ראשי וכיסו אותי בסוודר. משם נלקחתי למטה ותוך כדי צעקות ומכות רצח, הסירו ממני את הסוודר וכיסו את עיני בתחבושת...

עם הכנסתם של הקורבנות למחנות המעצר החשאיים, החל הפרק המכריע בתהליך ההעלמה.

ג. עיניים

אילו נשאלתי בצאתי לחופשי: "האם עונית קשות?", הייתי עונה: "כן, עונית במשך שלושה חודשים רצופים".
אם אני נשאל שאלה זו כיום, אני יכול לומר: "בקרום ימלאו לעיניים שבע שנים חמימות" (Miguel D'Agostino - תיק מס' 3901).

כמעט כל התביעות שנתקבלו ע"י ועדה זו, מציינות מעשי עיניים ואין זו מקריות. העיניים היו גורם מכריע בשיטת הדיכוי. מחנות המעצר החשאיים תוכננו בין היתר, כדי לאפשר פעילות זו ללא כל חשש מעונש. קיומן והפעלתן של שיטות העינוי מזעזעים במיוחד, משום שדמיונו ואישיותו של המענה ושל אלה שעמדו מאחוריו, השפיעו ללא ספק על דרכי הפעולה. בעת כתיבת הדו"ח, התעוררו ספיקות רבים כיצד לתת עדות מהימנה למה שהתרחש, בלי להפכו לאנציקלופדיה של זוועות. עם זאת, לא מצאנו כל דרך להימנע מהתיאור, הואיל ומה שנגולל כאן הוא למעשה סדרה ענקית של מעשי זוועה וסטיות, עליהם ביססו משטרים בלתי חוקיים חלק גדול מכוחם כדי לשלוט על אומה שלמה.

אנו משכתבים את המקרה הראשון לפרטיו, כיוון שהוא אב-טיפוס למקרים רבים. משתקפים בו ייסורי התופת הגופניים והנפשיים שסבלו הקורבנות. נתאר את כל הפרטים מתחילתם ועד סופם, כולל ההשלכות על אישיותו של הקורבן, שמטרתן הייתה להרוס. בשאר המקרים נביא רק את הקשור לשיטת העינויים בה השתמשו.

לא נוכל להתעלם כמוכּן מן הכאב והצער שהתיאור האכזרי יגרום לקורבנות ולבני משפחותיהם, שנפגעו גם הם.

אנו מודעים היטב לכאב שייגרם מן הידיעה המלאה על אודות הברבריות.

ד"ר Norberto Liwsky, רופא, נשוי ל- Hilda Norma Ereñú ואב לשתי בנות קטינות.

בשנת 1976, התגורר בלה-מטאנזה, בשכונת מגורים, ועבד במרפאה מקומית. בעקבות תלונות והפגנות של דיירי המקום בדבר המצב החוקי של הבנייה בשכונה, נעצרה אשתו של ראש הוועד השכונתי במבצע לילי ב- 25 במרס 1976. למחרת פרצו אנשים במדים לדירות שונות ורוקנו אותן כליל. ביניהן פרצו גם למרפאתו של ד"ר ליבסקי. במבצע זה נחטף גם Mario Portela, נציג הוועד השכונתי, שגוייתו נמצאה 12 שעות מאוחר יותר.

כעבור שנתיים, בעת תפילת המיסה לציון שחרורה של Cirila Benítez, אשת יושב ראש הוועד השכונתי, נחטפו מספר אנשים. ב- 5 באפריל 1978, סמוך לשעה 22:00, עמד הד"ר ליבסקי להיכנס לביתו בשכונת פלורס, בעיר הבירה:

כבר ברגע שהכנסתי את המפתח לחור המנעול הבחנתי במתרחש, כיוון שהדלת נפתחה בחוזקה פנימה ואיבדתי את שיווי המשקל.

קפצתי לאחור כדי לפתוח במנוסה. שני כדורים נורו לעברי, פגעו ברגליי (אחד בכל רגל) ומנעו ממני לברוח. עם זאת עדיין לא נכנעתי. נאבקתי בכל כוחותיי עוד דקות מספר כדי למנוע שישמו עלי אזיקים וברדס. בכל אותה עת לא הפסקתי לצרוח במלוא גרוני שזאת חטיפה, כדי שהשכנים יודיעו על כך לבני משפחתי וגם כדי למנוע מהחוטפים לקחת אותי.

אחרי שהוכנעתי ועיניי נקשרו, הודיע לי המפקד, שאשתי ושתי בנותיי נתפסו ונספגו גם הן.

נגררתי בזרועותיי, שכן רגליי היו פצועות, עד לדלת הכניסה, שם הצלחתי להבחין באור אדום שבא מהרחוב והבהב לסירוגין. לפי הצרחות, הפקודות, טריקת דלתות המכונית וצעקות השכנים, הבנתי שמדובר במכונית משטרה.

לאחר כמה דקות, אחרי ויכוח לוהט, הסתלקה מכונית המשטרה. אז נורקתי בחוזקה לרצפת מכונית, כנראה פורד פאלקון, והחלה הנסיעה. הורידו אותי מהמכונית באותה צורה שבה נורקתי אליה, ע"י ארבעה אנשים, בהליכה קצרה (4 או 5 מטר). לפי הרעש זו הייתה חצר עם חצץ. נורקתי על גבי שולחן. נקשרתי בידיי וברגליי לארבע פינותיו.

בהיותי קשור, שמעתי לראשונה את קולו של מישהו שאמר שהוא רופא; הוא דיווח לי על חומרת שטפי הדם ברגליים, והציע לי לא להתנגד.

מאוחר יותר שמעתי קול נוסף. הוא אמר שהוא הקולונל והוסיף שהם יודעים שאין לי כל קשר לטרור וללוחמי הגרילה, אך עם זאת יענו אותי כמתנגד, כי לא הבנתי שבכל הארץ אין מקום לפעילות פוליטית שתתנגד לשלטון של 'התהליך לרה-ארגון לאומי'. אח"כ המשך ואמר: 'אתה תשלם על כך ביוקר'. איש לא יגן יותר על העניים...

הכל התרחש במהירות מסחררת. מאז הורידו אותי מהמכונית ועד שהתחילה סדרת העינויים הראשונה בדרכן חשמלי עבר מעט מאד זמן. פחות מהזמן שלוקח לי לספר זאת. במשך ימים ארוכים הזרימו לגופי מכות חשמל לחניכיים, לפטמות החזה, לאיברי המין, לבטן ולאוזניים. אף שלא התכוונתי לכך, הצלחתי להרגיז אותם. לא ברור לי איך. עם הדרכן החשמלי גרמו לי לצרוח, לקפוץ ולהתפתל, אך לא הצליחו להביא אותי לאובדן ההכרה. ואז החלו בהצלפות באופן שיטתי ובקצב קבוע. במקלות עץ על הגב, על הישבן, על הרגליים וכפות הרגליים. בתחילה היה הכאב נורא, אח"כ הפך בלתי נסבל ולבסוף איבדתי לחלוטין את התחושה הגופנית והרגישות באזור המוכה. הכאב, שהיה בלתי נסבל, היה מופיע זמן קצר אחרי שהפסיקו ההצלפות. הכאב הלך וגדל כאשר ניסו 'לתלוש' ממני את החולצה שנדבקה לפצעים, כדי לקבל 'מנת עינויים' נוספת.

כך נמשכו העינויים במשך ימים מספר, ולסירוגין היו מוסיפים גם מנות של מכות חשמל. לעתים היו מענים אותי בשתי הצורות בעת ובעונה אחת. השילוב הזה עלול בהחלט להיות קטלני, כיוון שמכות החשמל גורמות להתכווצות השרירים ולעומתן גורמות ההצלפות להרפייתם (כדי להתגונן מהמכה). בדרך כלל אין הלב מצליח לעמוד בכך. בהפסקות שבין סדרות העינויים היו תולים אותי בזרועותי על ווים שהיו קבועים בקיר הצינוק שאליו הושלכתי.

לעתים היו זורקים אותי על שולחן העינויים ומותחים אותי כשאני קשור בידי וברגליי למכשיר שאיני מצליח לזהות, כי לא ראיתיו מעולם, אך תמיד התעוררה בי התחושה שעומדים לתלוש את אחד מאיברי גופי.

פעם, כשהייתי זרוק על שולחן העינויים, פניי כלפי מטה וראשי כלפי מעלה, הסירו את התחבושת מעיני והראו לי סמרטוט מוכתם בדם. שאלו אותי אם אני מזהה אותן, ובלי להמתין לתשובה, שכן היה זה בלתי אפשרי לזהות (עיניי כבר היו פגועות), אמרו לי שאלה תחתוני אשתי. זה הכל. כדי שאסכול... ושוב קשרו את עיניי והמשיכו בהצלפות.

כ- 10 ימים מאוחר יותר הביאו את אשתי, Hilda Norma Ereñú, למקום שבו הייתי זרוק. היא נראתה רע מאוד. מצבה הפיזי היה ירוד. הניחו לנו להיות יחד רק שתיים או שלוש דקות, בנוכחות המענה. כאשר נלקחה שוב, חשבתי שזו ודאי הפעם האחרונה שאני רואה אותה (אח"כ התברר לי שגם היא חשבה כך). חשבתי שזה הסוף. למרות המידע שהגיע אליי על שחרורה יחד עם אנשים נוספים, נודע לי עליה ממש כאשר הייתי אסור באופן חוקי בתחנת המשטרה של גרגוריו דלפרר, אז היא באה לבקרני בביקור הראשון ביחד עם בנותיי. לעתים גם גרמו לי כוויות באמצעות מכשירי מתכת. גם אותם לא ראיתי, אך הייתה לי תחושה שלחצו על גופי משהו נוקשה. לא סיגריה שנמעכה, אלא משהו דומה למסמר צורב.

יום אחד נזרקתי שוב על השולחן כשפניי כלפי מטה, קשרו אותי (כמו תמיד) ובסבלנות איומה החלו לקלף את העור מכפות רגליי. אני משער שעשו זאת באמצעות סכין גילוח או אזמל מנתחים (עיניי היו קשורות). לעתים הרגשתי שמושכים בעורי ע"י פצירה מקצה הפצע. אז התעלפתי.

מאותו יום ואילך, התרחש משהו מוזר, התחלתי להתעלף ביתר קלות. פעם הראו לי סמרטוטים נוטפי דם, אמרו לי שאלה תחתוני בנותי ושאלו אותי אם אני מעדיף שיענו אותן בנוכחותי או שיענו כל אחד מאתנו לחוד.

מאז התחלתי לחוש שאני חי בסמיכות למוות.

כאשר הניחו לי לשעה קלה מהעיניים, היו לי הזיות על המוות, לעתים אפילו בהיותי ער וגם בחלומות.

כשהיו באים לקחת אותי לסדרת עינויים חדשה, נהגו לצרוח ולבעוט בדלת התא באלימות רבה. לכן, עוד לפני שהגיעו אלי ממש, ידעתי שהגיע תורי. הייתי שרוי במתח לרגע שיבואו לקחת אותי.

הזיכרון החד והמחריד ביותר מתקופה זו, הוא התחושה של החיים בקרבת המוות. הרגשתי שאיני מסוגל לחשוב, נהגתי לחפש, תוך ייאוש, מחשבה כלשהי שתחזיר לי את ההרגשה שאני חי, שלא יצאתי מדעתי. אך עם זאת בקשתי בכל כוחותי שיהרגוני אחת ולתמיד.

המאבק בתוכי היה מתמיד. מצד אחד לחזור אל בהירות מחשבותי כדי שלא יהרסו את דעותי, ומאידך גיסא: שיהרגוני, אחת ולתמיד.

התחושה הייתה של הסתחררות אל פי תהום בגליל ענק וחלקלק, שדרכו אני גולש ואיני יכול להיאחז בדבר ושרק מחשבה מוחשית אחת יהיה בכוחה לעצור את גלישתי לאין סוף.

הזיכרון מאותם הימים הוא כה מוחשי וכה אינטימי, שאני חש אותו כאחד מאבריי.

יום אחד נלקחתי ל'חדר הניתוחים', ושוב כמו תמיד, קשרו אותי והחלו לחוץ על אשכיי. אינני יודע אם עשו זאת בידיהם או באמצעות מכשיר. מעולם לא חשתי כאב נורא כל כך. הרגשתי כאילו תולשים את כל גופי דרך גרוני ומוחי. כאילו הגרון, המוח, הקיבה והאשכים היו קשורים זה לזה בחוט ניילון, נשלפים החוצה ונמעכים. השתוקקתי שיתלשו את הכל, ירוקנו אותי לחלוטין. התעלפתי.

אינני יודע מתי וכיצד, אך כשהייתי חוזר להכרתי היו תולשים מחדש. ושוב הייתי מתעלף.

באותו פרק זמן, כחמישה עשר או שמונה עשר יום אחרי שנתפסתי, סבלתי מחוסר ספיקה בכליות וסתימה בדרכי השתן. שלושה וחצי חודשים מאוחר יותר, כשכבר הייתי אסור בכלא בוויילה דווטו, רופאי הצלב האדום הבינלאומי אבתנו אצלי חוסר חמור של ספיקת כליות, כתוצאה מהמכות שספגתי.

כעשרים וחמישה יום לאחר חטיפתי הושלכתי בפעם הראשונה לתא בו שהה אדם נוסף. עד כה הייתי שרוי בבידוד מוחלט. זה היה ידיד שלי, עמית ממרפאת השכונה, הר"ר Francisco García Fernández. הייתי הרוס לגמרי. זו הייתה הפעם הראשונה שקיבלתי סיוע כלשהו וטיפול רפואי. הוא טיפל בפצעיי באמצעים הדלים שעמדו לרשותו. אני עצמי לא הייתי מסוגל לדאוג לעצמי או להיגינה האישית שלי.

רק מספר ימים מאוחר יותר, כשהסרתי מעיני את ה'מחסום' יכולתי לאמור את הנזק שנגרם לי. קודם לכן, למרות ניסיונותי, לא התאפשר לי לבדוק את מצבי, כיוון שעניי וראייתי היו פגועות לחלוטין.

ואז הצלחתי להבחין באשכיי...

נוכרתי, שבהיותי סטודנט לרפואה, ראיתי באחד מספרי הלימוד של Houssay המפורסם, תמונה של אדם שאשכיו היו בגודל עצום כל כך, עד שנאלץ לשאת אותם במריצה. גודלם של אשכיי היה דומה לאלה של האיש בתמונה ההיא, וצבעם היה כחול-שחור כזה.

פעם נלקחתי, ועל אף גודלם של אשכּי, השכיבו אותי כשפניי כלפי מטה. נקשרתי ואז, באיטיות... ביצעו בי מעשה סדום באמצעות מוט מתכת שדחפו לתוך פי הטבעת שלי. בנוסף לזה הזרימו מכות חשמל דרך אותו מוט מתכתי שהיה תקוע בתוך גופי. אין לי מלים כדי לתאר את התחושה, הכל כאילו נשרף בתוכי.

ואז פחתו העינויים. פה ושם, פעמיים או שלוש פעמים בשבוע, הייתי 'חוטף' מכות, אך ללא מכשירים, בעיקר בעיטות ואגרופים. כך, בעקבות המצב שנהיה 'נוח' יחסית, התחלתי להתאושש פיזית. אף שרזיתי בכך - 25 ק"ג וסבלתי מאי ספיקה בכליות.

חודשיים לפני החטיפה, כלומר בפברואר של אותה שנה, חליתי בסלמונלוסיס (טיפוס המעינים) שכבר חליתי בו בעבר. בימים שבין ה-20 וה-25 במאי, 45-60 יום לאחר חטיפתי, חליתי שוב בטיפוס מעינים כתוצאה ממצבי הפיזי הירוד.

נוסף על עינויי הגוף, שהחלו מהרגע הראשון למאסר, נוספו גם עינויי הנפש, שנמשכו גם אחרי שפסקו החקירות, המכות וכן ההשפלות שלא היה להן גבול.

יחסם היומיומי של המענים והשומרים כלפינו היה כאל משרתים נחותים. היינו בחזקת חפצים חסרי ערך ומטרדים. הם פנו אלינו בלשון: "אתה חרא. מאז שספגנו אותך אתה לא שווה כלום. אף אחד לא יזכור אותך, אתה לא קיים, אתה חושב שמישהו יחפש אותך? אתה חושב שיחפשו אותך כאן? אנחנו הכל בשבילך, הצדק הוא אנחנו. אנחנו אלוהים". זה נאמר לנו ללא הרף. מפי כולם. כל הזמן. פעמים רבות בלוויית סטירת לחי, בעיטה או סתם אגרוף. או שהיו מרטיבים את התא, המזון, הבגדים, בשתיים לפנות בוקר. זה היה בחורף. עם הזמן התחלתי לזהות קולות, שמות (ביניהם כריש, נחש, בלונדיני, כרס, אור, טטה) ותנועות מסוימות שאישורו לי (בנוסף לתחושת המוקדמת על הדרך שבה נסענו) שהייתי בתחנת משטרה כלשהי. כאשר צירפתי את כל הפרטים, וכן את הקרבה לתחנת המשטרה ולבית-ספר - שמעתי קולות שירה של ילדים - ולכנסייה - לפי צלצול הפעמונים - הגעתי למסקנה שאני במחלקת החקירות של סן חוסטו.

בין העצירים שהיו איתי, ואת קולותיהם שמעתי או שאת שמותיהם אמרו לי, שכן היינו בתאים נפרדים, היו אלה: Aureliano Araujo, Olga Araujo, Abel de León, Amalia Marrone, Atilio Barberan, Jorge Heuman, Raúl Petruich, Norma Ereñú.

ב-1 ביוני, ביום שבו החלה אליפות הכדורגל, הועברתי בטנדר יחד עם עוד שישה עצורים-נעדרים (העמיסו אותנו בעיניים מכוסות אחד על השני כמו חבילות), למקום שאח"כ נודע לי כתחנת המשטרה של גרגוריו דלפרר. בהעברה השתתף אחד המענים הפעילים ביותר. היום אני גם יכול לאשר כי היה זה הוא אשר ירה בי בעת חטיפתי.

אורך הדרך ומשך זמן הנסיעה אישרו את השערת הקודמת בקשר למחנה מעצר חשאי ברצוני לציין כאן פרט שתהיה לו חשיבות בעתיד והוא פעילותי המקצועית שהחלה מ-1971 בבית הספר הניסיוני לאינטגרציה חברתית לילדים נכים, שנוסד ב-1963 ופעל באזור בשם הארלינגהם, במחוז מורון. ב-18 באוגוסט, אחרי שהות של חודשיים בבית מעצר משטרתי, (לילה אחד הם אילצו אותי לחתום בעיניים קשורות על מסמך שאח"כ שימש הצהרה ראשונה בפני בית המשפט הצבאי לתקופת המלחמה מס' 1/1), הביאו אותי לבסיס צבאי

פלרמו ושם, בנוכחות שופט פלילי, הציגו בפניי את ההאשמות וביניהן נקבו במה שציינתי קודם - פעילותי בבית הספר הניסיוני לילדים נכים שם הצבעתי על כל העבירות על החוק, כולל העינויים למיניהם שסבלתי, מעשי השוד בביתי וכן העובדה שנאלצתי לחתום תחת לחץ על מסמך מבלי שידעתי את תוכנו.

ד"ר נורברטו ליבסקי הובא בפני בית דין צבאי - וביה"ד קבע שהוא אינו מוסמך לדון אותו, מחוסר האשמות נגדו. התיק הועבר לבית המשפט האזרחי הפדרלי, אשר הורה מיד לסגור סופית את התיק. כל הסבל שתואר לעיל נגרם לאדם שלמעשה לא הואשם מעולם בעבירה כלשהי.

בעדותו של Oscar Martín Guidone, תושב לוחאן דה קו'ו, בפרובינציה של מנדוזה, אנו מבחינים בסוג נוסף של עינויים. הוא מצהיר שנעצר ע"י פטרול צבאי, הועבר למחנה צבאי ואז, שבוע לאחר מכן, ב-2 ביוני 1976:

...קשרו את ידי לקיר, בפיטוק זרועות, כך שיוכל לדרוך רק על קצות האצבעות. איימו עליו וקיללו אותו כל הזמן. הכוהו במשהו קשה וגדול (סוג של כפפות אגרוף) שבכל פעם היה מכסה את מחצית הבטן. כך במשך כשלוש שעות. שאלו אותו על אנשים ושמות. כל זה כונה 'סדרת ריכוך'. לקחו אותו לחדר המיון במצב כה אנוש, עד שעצורים אחרים של אותו אזור הכו על הסורגים בדרישה לטפל בו. העציר הועבר במשאית לבית החולים הצבאי בעיר מנדוזה, שם טיפלו בו הרופאים של אותו בית חולים. ליד הפתח העמידו שומרים חמושים. הפקודה הייתה חד משמעית - איש לא ייכנס לחדר, אפילו לא נשיא המדינה. בחדר סמוך היה מושל הפרובינציה לשעבר. Martínez Baca.

מיד אח"כ התאספה ועדה רפואית שחבריה אמרו לו שהם יודעים כי הוא סטודנט לרפואה, ולפיכך הוא מבין בוודאי מה פירוש השבר השני של הטחול, ומסיבה זו יש לנתחו. למחרת בצעו בו ניתוח לאיחוי הטחול.

(...) הטיפולים נעשו כשגופו עטוף בתחבושות. לאחר עשרים יום הוא מוחזר למחנה צבאי מס' 8 (הסמוך לבית החולים הצבאי) ואפילו מתירים לו להמשיך ולעיין בספרי רפואה. הודות לידיעותיו ברפואה הגיש עזרה לעצורים אחרים בצאתם מחדר העינויים. ארבעים וחמישה יום לאחר שנותח, הוא נקשר בידיו ורגליו והועבר במשאית למקום העינויים. אחד האנשים שהעבירו אותו נשם ככבודות, כאילו היה תחת השפעת סמים. כשהורד מהרכב אמר אחד מהם: "התחלה לא טובה", כי הוא דרך עליו. הוא נחקר אודות האידיאולוגיה שלו, הוא ענה שאין לו אידיאולוגיה. עם כל תשובה שלישית ציוו עליו לפשוט חלק אחד מבגדיו עד שנשאר עירום לחלוטין. אחר כך נקשר בשרשראות לשולחן, כשפניו כלפי מעלה ואיברי גופו חשופים. הם החלו לענות אותו בדרבן חשמלי בעוצמות שונות, והאשימו אותו שגרם לפיטוריהם של שני האנשים שעינו אותו קודם לכן, כל כך קשה עד שנאלץ לעבור ניתוח. הם ירו מעל לגופו ואיימו ללא הרף להרוג אותו ואת בני משפחתו. כך במשך שעותיים או שלוש. בסוף, הזרימו לגופו מכת חשמל בעוצמה כה רבה, שגופו פרסס עד שהאיזיקים נשברו. הם אמרו לו שהשפם שלו יותר פשיסטי

מאשר קומוניסטי, וכי טעה ללא ספק בבחירת האידיאולוגיה שלו. תוצאות עינויים אלה ניכרו ימים רבים, וכללו דיכאון עמוק בנוסף לפגיעות הגופניות. (... באוגוסט 1978 יצא לחופשי (תיק מס' 6837).

Luis Alberto Urquiza היה סטודנט לפסיכולוגיה והצטרף לבית הספר לקצינים של המשטרה ב- 1 בנובמבר 1974. עקב לימודיו באוניברסיטה נאלץ לא פעם לסבול מהטרדותיו של הקצין המרכז. בשלב מאוחר יותר, לאחר ייסורים שיתוארו בצורה מפורטת ואחרי שעבד (לאחר סיום לימודיו) במוסדות שקשורים למודיעין, נעצר.

עדויות של מר Urquiza, (תיק מס' 3847) נלקחה ב- 22 במרס 1984 בקופנהאגן, בשגרירות ארגנטינה בדנמרק. מעצרו התרחש בקורדובה ב- 12 בנובמבר 1976 והוא סבל עינויים שיתוארו להלן, ונקראו בשם כללי 'צוללת' ("submarino") והוצאה להורג מדומה.

... ואז התחילו המכות. למחרת אני שוב חוטף מכות מכל מיני אנשים. אני מזהה את קולו של תת-ניצב Roselli שבא בעקבות מעצרנו, וכן את קולו של יועץ המפכ"ל, סגן ניצב אחד, שגם הוא מכה אותי. במשך כל היום אני חוטף בעיטות ואגרופים מאנשים שעוברים במקום. ביום השלישי אחת צ"א אני שוב מקבל מכות. איש אחד שואל אותי אם אני מזהה אותו. היה זה קצין עוזר Dardo Rocha, מאמן לשעבר בבית הספר לשוטרים שעכשיו מילא תפקיד בחוליית הקשר.

אני חש שכמה מצלעותיי שבורות. הכאב חזק במיוחד כשאני נושם. אני מבקש מקצין המשמרת שיגיש לי עזרה רפואית. הוא מסרב. ב- 15 בנובמבר בלילה אני שוב מקבל מכות מקבוצת אנשים ממחלקת המודיעין. מעמידים אותי במרכזו של מעגל ואני נזרק בבעיטות ואגרופים לכיוון האנשים שעמדו במעגל וחוזר חלילה. כל נפילה לארץ פירושה להיות מרמס לרגליהם כשהם מושכים בשערותיי.

(...) השכם בבוקר השישה-עשר, אני מובל לשירותים ע"י קצין המשמרת Francisco Gontero. במרחק ארבעה, חמישה מטרים ממני הוא טוען אקדח בקוטר 45 מילימטר ויורה שלוש יריות. אחת מהן פוגעת ברגלי הימנית ליד הברך. אני נאלץ להמשיך לעמוד כעשרים דקות, כשאני שותת דם. האיש קורע את מכנסיי, מחדיר מקל לתוך הפצע ואח"כ תוחב גם את אצבעו. כאשר מגיעה למקום קבוצת אנשים, טוען הקצין שניסיתי לקחת ממנו את הנשק ולהילט. מפרידים אותי משאר העצירים ומכניסים אותי לחדר חשוך. אני מבקש ללכת לשירותים אך לא מתירים לי, עד שנאלצתי לעשות את צרכיי במכנסיים. אני נבדק ע"י רופא. הוא מזריק לי סמים משככים אך לא נותן לי כל תרופה. חובשים את רגלי. היה זה רופא-משפטי תורן באותו יום בבית החולים של המשטרה. במשך אותו היום אני שוב חוטף מכות, בעיקר ברגל הפצועה, כשאני שוכב יומיים על הרצפה. אני לא מסוגל לזכור יותר עקב הכאבים הנוראים וחוסר-ההכרה למחצה שבו הייתי שרוי.

Luis Alberto Urquiza שוחרר מחוסר ראיות באוגוסט 1978. הוא התגורר בארגנטינה עד ספטמבר 1979.

הד"ר Teresita Hazurun (תיק מס' 1127), ארגנטינאית, עורכת-דין, נחטפה ביום שבת ה- 20 בנובמבר 1976 בשעה 11:00 בבוקר. היא הובאה ע"י ראש מטה המשטרה עצמו, בלי כל התנגדות, בחשבה שזקוקים לשירותיה המקצועיים. הד"ר Hazurun עברה את העינויים הרגילים (מכות, הלם חשמלי) ובנוסף להם גם כמה שיטות בלתי מוכרות שהייתה עדה להפעלתן - כמו 'הקבורה' שתואר להלן. היא הובאה למשרדי המודיעין (S.I.D.E.) ברחוב בלגרנו, בעיר פריאס, בפרובינציה של סנטיגו דל אסטרו:

ב- 22 בחודש (יום שני) בשעה 8:00 בבוקר, הגיעו שני אנשים והובילו אותה לחדר אחורי בבניין המשרדים ומיד החלו להכות אותה באגרופים בכטנה ובפניה. היא נחקרה ע"י Musa Assar (היא זיהתה את קולו). היא נשאלה אודות חברה לשעבר Hugo Libaak, במה עסק, באילו פעולות השתתף ועם מי נפגש. כיוון שלא ידעה להשיב, השכיבו אותה במיטה והזרימו חשמל למקומות שונים בגופה. עם הגיעם, היו האנשים מובלים לבורות שנחפרו מבעוד מועד ונקברים בהם עד צוואר, לפעמים במשך ארבעה ימים או יותר, עד שהיו מתחננים שיוציאום משם, כי החליטו לדבר. היו מחזיקים אותם בלי מזון ומים, בשמש ובגשם. כשהיו מוציאים אותם מהבור, שבו היו עירומים, היה גופם מכוסה עקיצות יתושים ונמלים. משם היו נלקחים לחדרי העינויים (סמוך לחדר מגוריהם של המענים). העצורים הנעדרים אמרו שהמענה היה סוּן בחיל הרגלים. היה לו מכשיר עינוי שדמה לשפופרת טלפון (והזרים חשמל לשיניים ולאוזן בעת ובעונה אחת).

בתוך הטרנדיה - האבסורד. אדם שעונה קשות, לא הבין כלל וכלל את הנשאל, כיוון שלא הכיר את המונחים בהם השתמשו מעניו. הקטעים הבאים בעדות של Antonio Horacio Miño Retamozo (תיק מס' 3721) יבהירו את העניין. הוא נחטף ממקום עבודתו בעיר הבירה ב- 23 באוגוסט 1976 ומהלך הדברים התנהל כמו תמיד. תחילה נלקח לתחנת המשטרה וכך הוא מספר:

בתחנת המשטרה מס' 33 הדברים התנהלו כרגיל. נשאלתי לשמי הפרטי ולשם המשפחה, ל'שם מלחמה' (לא הבנתי מה זה), דרגתי ב'ארגון' (גם את זה לא הבנתי) ואח"כ הציעו לי דרכון, כרטיס טיסה ואלף דולר כדי לצאת מהמדינה. מאחר שלא ידעתי על מה נשאלתי וסירבתי לענות, החל שלב השכנוע: קשרו את עיניי והחלו במכות. סבבו אותי שלושה או ארבעה אנשים שהתחילו להכות מכל הכיוונים. כשעמדתי בסירובי, עברו לדרכי שכנוע קשות יותר, במקלות ואלות גומי. וכך לסירוגין, חקירות-מכות, עד שפקעה סבלנותם, וכדי להשיג תוצאות טובות יותר עטפו אותי במשהו עבה, אולי שטיח, והעבירו אותי למפקדת הביטחון הפדרלי. הכניסו אותי למכונית המשטרה, על הרצפה מאחור. שניים או שלושה מהם דרכו עלי כדי שלא אזוז. משם נלקחתי ישר ל'גריל'. כשאני קשור למסגרת מתכת של מיטה, בידי וברגליי, קבלתי מכות חשמל בכל חלקי גופי ובצורה אכזרית במיוחד באיברי המין... (...)

(...) על ה'גריל' אדם קופץ, ככל שהקשרים מאפשרים לו זאת. הוא מתפתל, מפרכס ומנסה למנוע את המגע עם הברזל הפוגע והמכאיב. השתמשו ברובן חשמלי כבאזמל מנתחים. 'המומחה' היה מודרך ע"י רופא שהיה אומר אם אני

עוד יכול להחזיק מעמד. אחרי סדרת עינויים ממושכת התירו אותי מכבלי וחידשו את החקירות.

המטירו עלי שאלות על ה-Cope del Rim. חשבתי: מה יכול להיות הביטוי הזה. לא הבנתי דבר מהעגה הזאת. ושוב הייתי מונח על ה'גריל', סדרת חקירות - מכשיר חשמלי - 'גריל' ושוב אותן השאלות בשינוי נוסח, במטרה למצוא סתירות.

רק כעבור שנה, מפיו של אסיר, נודע לי מה פירוש ה-Cope del Rim. המונח היה קשור להתקפה על מחנה חיל רגלים 29 (ע"י הגרילה) שאירעה ב-5 בנובמבר 1975 בפורמוסה, העיר בה התגוררתי כל אותה שנה.

החקירות הלכו והתקצרו, אבל הטיפול בדרבן החשמלי ('פיקנה') היה קשה יותר, במיוחד החריפה ההתעללות בשרירי הסוגר והאלקטרודות שהוצמדו לשיניים וגרמו להרגיש כאילו ברק פוגע בראשי ומרסקו לאלפי חלקיקים. והיה שרוך דק עם חרוזים קטנים שהיו מכניסים לי לפה, שמאוד היה קשה לבלוע אותם כי גרמו לבחילות והקאות, מה שגרם להם להגביר את העינויים עד שאתה מצליח לבלוע את זה. כל כדור כזה היה אלקטרודה שבעת פעולתה נדמה היה כאילו אלפי גבישים מתפוצצים לרסיסים, מתפורים בגוף ופוצעים אותו. זה היה כל כך נורא שלא יכולת להיאנח, או לצעוק או אפילו להתנועע. היית נתקף רעד בלתי פוסק עד שהיית מתכווץ לתנוחת עובר. וכך, רועד ומצטמרר במשך שעות, פגוע בתוככי גופך, סובל מצמא נורא אך חושש מפני העויות, ולכן במשך כמה ימים אח"כ אתה לא אוכל ולא שותה למרות שהם מכריחים אותך.

כל יום היו ממציאים שיטות חדשות כדי להעניש אותנו בצורה קולקטיבית. פעם זה גבל בחייתיות ממש. הגיע אדם שקרא לעצמו סגן ואמר שהוא מאמן אותנו אימונים צבאיים. כמובן שלא הייתה זאת אמת. כולנו היינו קשורים, לא יכולנו לדבר. השומרים היו אתנו כל הזמן, נכנסים ויוצאים כשהם מביאים ולוקחים אנשים.

הובילו אותנו למקום, אולם גדול לפי השעתי, הקיפו אותנו והחלו להכות בנו בכל הגוף, בעיקר במרפקים ובכרכיים ולדחוף אותנו זה על זה. המטירו עלינו מכות מכל הכיוונים. התנגשנו זה בזה ונפלנו. אחרי שהיינו כולנו פגועים וחבולים על הרצפה, שפכו עלינו מים קרים ובדרבנים חשמליים הרימו אותנו והובילו אותנו לתאינו, שם השאירו את כולנו בערימה אחת, רטובים, רועדים, כשאנו נצמדים האחד לשני כדי להתחמם מעט.

(...) יכולנו לשמוע אותם משחקים בקלפים, כשהם מגבירים את קולם כדי לכסות על הצרחות שעלו מחדר העינויים כשסיימו את המשחק היו נוהגים להתעלל בנו.

כשהוציאו אותנו מ'גוב האריות' לחדר החקירות והעינויים, אילצו אותנו לעלות 3 מדרגות ולרדת 2 או להפך. או שהיו אומרים לנו לפנות לאחור ולהסתובב, כדי שנאבד את חוש הכיוון.

ליל ה-1 בספטמבר - יום רביעי - היה ליל העברות. זה היה כרוך בפחד ובחוסר ביטחון, כיוון שבימים אלה, כבר ידענו זאת, היו מחסלים אסירים בהעברות, כשהם ממציאים 'תקריות' מדומות.

(...) הועברנו למחנה מעבר (L.T.), לשם 'ריכוך' בטרם הוצאה להורג. העינויים שם היו כל כך נוראים שלא נשאנו אלא מספר. מספרי היה 11.

המקום נראה לי מרתף היינו 15. זיהיתי את קולו של Puértolas, עקב צליל קולו החד אשר רודף אותי עד היום ככלב.

(...) העונש היה ברוטלי. ביום חמישי נלקחתי פעמיים, וביום שישי החטיפו לי את המכות הנוראות ביותר שקיבלתי אי פעם. מישהו שכב ב'גריל', נדמה לי שזה היה Puértolas, אף שהיה לי קשה לזהות את הקול, כי היינו כבר הרוסים לחלוטין. השכיבו אותי במיטה מעליו וכאשר הזרימו מכות חשמל לגופי - הוא קפץ על המיטה. רגלי נגעה בקיר, ובכל פעם שנגעתי בו, כשזויתי, כשלכלכתי אותו, חטפתי מכות ברגליים.

אחרי עינויים ממושכים ואיומים על חייו הועבר, Miño Retamozo למחנה הצבאי מס' 29 של חיל הרגלים:

הגעתי לשם כאילו הייתי כוכב קולנוע, כי בשבילם הייתי זה שתכנן התקפה על מחנה גרודי.

ביום שני, מוקדם בבוקר, התחילו לעבוד. הם עשו זאת במשך כל היום. בימים הראשונים, בין סדרה לסדרה, הייתי עירום, קשור למיטה, שומר לידי, בלי לאכול. בלילה היו משליכים אותי למסדרון עם עוד עצורים שלא ידעו מה לעשות אתי. הם התרחקו ממני כיוון שחששו להילקח בטעות לחקירה במקומי. בלילה שמענו את 'הקול הנשי' - כינויו של קצין גנדרמריה מוכר, שהיה משנה את קולו, ומיד עם הגיעו היה מלטף את מבושינו. בדרך זו היה קוצר סיפוק מתפקידו.

במשך שלושה שבועות, בוקר, צהרים וערב, הם נהגו להחניק אותי בשקיות ניילון, או להכניס את ראשי למים, או ל'קסדת המוות' (מכשיר מצמרר ומפחיד, מלא אלקטרודות) שכשחבשו אותה לראשך לא יכולת לפילו למלמל את המילה 'לא'. פשוט, הגוף נקרע לך לגורים בצרחות איומות.

לילה אחד הם השתעשעו בנער מ-Las Palmas (פרובינציה של צ'אקו) ובי. החיילים השתעשעו בשמיעת רדיו. הם הקשיבו למשחק כדורגל בין הקבוצות 'פטריה' (מקומית) לבין 'רוסריו סנטראל'. במשך כל המשחק חבש הנער את 'קסדת המוות'. מאז נטרפה דעתו לשבועיים בערך. אח"כ הגיע שוב תורו. במשך כל זמן החקירה היה תמיד מישהו שהיה הורס לך את פרקי הידיים או הרגליים עם מקל קטן.

על העברתו לפורמוסה, מוסיף Miño Retamozo :

...העיר פורמוסה מונה כמאה אלף תושבים. לכן כמעט כולם הכירו את המענים, כגון סמל או סמ"ר Eduardo Steinberg וסג"מ Domato, ה'מוות בקול הנשי', גם סגן המשנה מחיל הפרשים.

(...) כאשר השומרים היו קצת ותרנים, היינו מבקשים דלי מים לרחצה. בפעם הראשונה שהתרחצתי כמעט שבקתי חיים. כאשר הסרתי את התחבושות מעל עיניי כמעט שלא הכרתי את עצמי. הייתי מכוסה חבורות שחורות, כאילו התגלגלתי על גדר תיל. מכוסה בכוויות שונות, החל מכוויות סיגריות וכלה באזמל החשמלי. 'אזמל המנתחים החשמלי' - היה חותך, צורב וגם שורף. בהשוואה לעצורים אחרים, במיוחד ל-Velázquez Ibarra, השתמשו בו נגדי מעט יחסית. מניסיון זה יש לי צלקות בגב עד היום. אלקטרודות או אזמל ניתוחים? חולצתי דבקה לגבי שהיה כולו מכוסה פצעים שותתי דם. החום והלכלוך גרמו לזיהום ואני אפילו לא חשתי בכך. חבריי ששמרו עלי מאוד, קראו לחובש מהמרפאה שיחטא לי את הפצעים.

(...) יום אחד נודע לי סוף-סוף מהו ההיגיון בגורלי המר, אם אפשר לדבר בכלל על היגיון במקרים כאלה. כאשר האסירים הפוליטיים מתא המעצר ממול היו בהפסקה, סיפר לי מישהו ש-Mirta Infran גילתה את הסודות. היא נעצרה עם בעלה. תחילה עינו אותו עד שנשבר. מאוחר יותר חיסלו אותו. מיד אח"כ המשיכו אתה. בשלב מסוים היא כשלה, חשבה שתוכל להינצל או ממש הייתה על סף אי-שפיות והחלה 'לגלות' דברים שאין להם בסיס. עקב הודאותיה נשלחו למעצר למעלה מ-50 איש. לדבריה אני תכנתי את לכידת הבסיס ופעלתי בארגון המחתרת הנקרא בשם Montoneros והם הציעו לי כביכול תמיכה לוגיסטית.

(...) את Mirta Infran הכרתי בשנת 1975. היא הייתה בת 19, עבדה בבית המשפט ולמדה אתי בקורס של השנה הראשונה בהנדסת ייעור. היה בינינו קשר בלתי מחייב. ב-6 ביוני 1977 שוחררתי.

במקרה שתואר לעיל, היכרות מזדמנת מן העבר והלשנה שנבעה מעינוייה הקשים מנשוא של Mirta Infran, די היה בהם לגרום ל- Miño Retamozo לעבור שבעת מדורי גיהינום.

משמעות מהותית נודעת לעדותו של Oscar Alberto Paillalef (תיק מס' 6956), מגנרל רוקה, פרובינציה של ריו נגרו.

מר Paillalef קיבל זימון משטרתי מהתחנה המקומית להופיע בפני הפיקוד של הבריגדה VI של נאוקן. כיוון שהגיע במכונית החברה בה עבד, קיבל אישור לחזור באותו רכב. נאמר לו שהוא חייב לחזור כדי להיחקר ע"י רב סרן Reinhold מהמודיעין. הוא חזר ב-19 באותו חודש.

הועברתי למקום שנראה שהיה סמוך לבניין שבו הייתי. שם הייתה מיטה נוספת. השכיבו אותי עליה. שני אנשים עמדו מולי, אחד מהם חקר אותי בעוד השני שימש עזר כנגדו. תוך כדי החקירה קיבלתי מכות, הם שמו עלי מה שקרוי בשם 'כבלים'. זה היה הדרבן החשמלי. הם הזרימו מכות חשמל לזרועותיי ואח"כ בין התחבשושות שהיו לי על הרקות. לאחר שעה ארוכה הוחזרתי למקומי הראשון.

כך נמשך הדבר. היו שומרים שבעטו בי, הידקו את האזיקים לפרקי ידיי עד זוב דם. החקירות נמשכו עד ה-29 בחודש, בערך אחת ליומיים. פעמים רבות הייתי קורבן למשחק מקאברי מחריד. היו מצמידים לראשי קנה של כלי נשק, ובעודם צוחקים היו לוחצים על ההדק והירייה לא נשמעה... בלילה, כשהייתה יותר מנוחה, היינו שומעים משאיות עוברות בסמוך. לפי השערתי, היינו קרובים לכביש מס' 22 ונמצאנו בבטליון מס' 181.

בכל פעם שנלקחתי לחקירה, בנוסף לסדרת השאלות, הייתי חוטף מכות בדרכי לשם ובחזרה. לילה אחד, תוך כדי איומים על חיי, החדירו אפר סיגריות לתחבושות שעל עיניי, כדי שעיני ירקבו, כך אמרו לי.

במקרים אחדים, כמו של José Antonio Giménez (תיק מס' 3035), בן 53, מהעיר סנטנריו בפרובינציה של נאוקן, שנעצר ב-10 בינואר 1977 מול ביתו, ניתן להבחין בשינוי קל בשיטה:

... בעיניים קשורות בתחבושות ובפיסות צמר גפן על העיניים. דבר שלא מנע מהתחבושות לזוז ממקומן ואפשר לי להבחין שחלק מהשומרים נעלו מגפיים צבאיים. יתר על כן, פעם אחת כשהתיימרו שאחתום על הודאה, דבר שכמובן לא עשיתי, הורידו מעיני את התחבושות והאיש שפנה אלי, אדם צעיר, לבש מדי צבא ופניו היו מוסוות במסכת גז.

בתגובה לסירובי עוניתי בכל מיני שיטות: תלו אותי כשזרועותיי פונות לעבר קיר אחד ורגליי לקיר שמנגד. כשגופי מתוח ואלקטרודות צמודות לרקותיי, עם התחבושות שתיארתי קודם לכן, הזרימו לי חשמל לראש באמצעות אותן אלקטרודות. עינויים אלה בוצעו בי במקום אחר, מקום ארעי, עשוי פחונים ושלד עץ, מסוג הפחונים הסמוכים לתחנות רכבת. הסדרות הללו נשנו מספר פעמים, אינני יודע כמה. בחקירות ציוו עלי ללא הפוגה ש'אזמר', שאגלה להם את כל שאני יודע, בלי לשאול פרטים מדויקים כגון תאריך, מקום, או אפילו בהקשר כלשהו בסופו של דבר נאלצתי לתאר בכתב יד את כל מעשי לפני שנחטפתי. התחלתי בכתיבה, אך זו נקטעה בלי שחתמתי, אולי משום שלא הייתה לרוחם.

ב- 20 בינואר 1976, באמצע ארוחת הערב, נחטף Santos Aurelio Chaparro מביתו ב- Ingenio La Florida בפרובינציה של טוקומן. החוטפים הגיעו למקום בשלושה כלי רכב, חלקם במדי עבודה צבאיים וחלקם בלבוש אזרחי. הוא זיהה את המקום שאליו נלקח. היה זה מטה המשטרה הראשי של טוקומן. הוא מספר שהוכרח להישאר באולם עם עצורים אחרים וממשיך:

... ביום השני למעצרי הבלתי חוקי, שני אנשים אשר לא היו בין חוטפיו, העבירו אותו לאולם אחר, קטן יותר, הפשיטו אותו וקשרו אותו למיטה שנקראה 'גריל'. הצמידו חוטי ברזל לראשו והתחילו לענותו בדרבן חשמלי בכל איברי גופו ובעיקר באיברי המין, בחזה, בראש, בפה, בחניכיים וכו'. עינו אותו במשך כשעתיים. אחר כך הוציאו אותו משם, ולקחו אותו לאולם אחר באותו בניין, שם הוכה קשות בידי קבוצה של אנשים, באגרופים ובעיטות. המכות נמשכו שעות ארוכות עד שאיבד את הכרתו. אח"כ נלקח לאולם שאליו הגיע בתחילה. שיטת עינויים זו נמשכה ברציפות במשך 20 יום (תיק מס' 5522).

מר Chaparro נלקח עקב מצבו האנוש למחנה 'התאוששות'. 25 יום מאוחר יותר הוחזר למטה הראשי של המשטרה, שם עינו אותו באורח קל יותר במשך חמישה ימים. הבטיחו לו שישוחרר, אך ברגע החתימה בוטל השחרור. כל זה התרחש בבית הספר לחינוך גופני ב- 24 במרס 1976. הוא ממשיך:

אחרי זמן מה, הובילו אותו שוב לחדר קטן שבו עונה מחדש. באותה הזדמנות, הוא מצייץ, אילצו אותו לבלוע כמות גדולה של מים, בעודם מענים אותו בדרבן חשמלי, החדירו בקבוק לפיו ואמרו לו שיכריחו אותו לשתות את כל מימי נהר הסאלי. הוא שותה שני בקבוקי מים. שוב מזרימים מכות חשמל לגופו ושוב מכים אותו באכזריות עד אבדן ההכרה, כשהוא שותה דם. המים פרצו מגופו ממקומות שונים. המענים נבהלו כנראה ממצבו וניסו להחזירו לעשתונותיו. הוא נשאר במקום עוד כ- 20 יום. אח"כ הועבר למקום שלא יכול לאתר. שם עונה על שולחן עם דרבן חשמלי. כמו כן, בשיטת ה'צוללת', בסיר גדול עם 200 ליטר מים, כשראשו בתוך המים, הכו על הסיר וגם הזרימו חשמל לגופו.

(...) הם מודיעים לו שיחסלו אותו. הם קוראים לו בשם המשפחה ושוב הוא חוטף מנת עינויים ברוטלית שכוללת דרבן חשמלי. הוא מצווה לעמוד מול הקיר. איש מהגנדרמריה (חבוש בכובע צבאי) נותן לו בעיטת קרטה בגב והוא מתעלף.
אח"כ חובטים בו באכזריות במקלות. הוא משער שאז נשברו לו עצם החזה ופרקי האצבעות. מעצמת המכות נשברו האזיקים שעל ידיו. הוא מאבד את הכרתו. עד היום הוא שומע זמזום באזנו השמאלית, סובל מחוסר רגישות באצבעות רגליו ועוד.
אח"כ הועבר לבית הסוהר בעיר לה פלטה ומשם ב- 23 במרס 1982 יצא לחופשי תחת מעקב.

כדי שלא להרחיב יתר על המידה, נשמיט את הפרטים על דרך חטיפתו של Orlando Luis Stirmemann, מהעיר ריו גלייגוס, אשר נעצר בפרובינציה של סנטה פה. נתייחס רק למשפט שפלט אחד מחוטפיו, כשנשאל ברגע החטיפה מדוע אין חוסמים את עיניו, ענה: "אין צורך, וגם הוא יודע זאת. הוא מחוסל".

(...) 15 יום אחרי שנעצתי במחנה מעצר זה, הועברתי למחנה אחר. כנראה בתוך אותו אזור שיפוט של הצבא. מצורף תרשים כדי לחקור את העצורים, נהגו להשתמש בשיטות עינוי שונות, ביניהן דרבן חשמלי, מכשיר בעל עוצמה גדולה שגרם להתכווצות בלשון, כך שהקורבן לא יכול היה אפילו להשמיע קול צעקה. שיטה אחרת הייתה להכניס תולד לתוך בגדיו של הנחקר בזמן הזרמת החשמל לגופו. החתול היה מגיב באלימות וכך היה מוסיף לעינויו של העצור (תיק מס' 4337).

מעיון בהצהרתו של Enrique Rodríguez Larreta (תיק מס' 2539), אנו מוצאים את עצמנו בפני שיטות חדשות לעינויים. נתרכז בהצהרתו רק בקטעים ההכרחיים:

(...) בלילה הבא הגיע תורי להילקח לקומה העליונה, בה אני נחקרתי ועונייתי כמו כל הגברים והנשים שהיו שם. פושטים ממני את בגדיי, ועירום מצמידים את זרועותיי לאחור ותולים אותי בפרקי הידיים בגובה של 20 - 30 ס"מ מהרצפה. אז מניחים על גופי מין כיסוי חלציים שיש בו חיבורים חשמליים. בעת חיבורו לזרם החשמל, סופג הקורבן מכות במקומות שונים בעת בעונה אחת. מכשיר זה, שהם כינו בשם 'המכונה', היה מחובר בזמן החקירה, שנעשתה תוך איומים וקללות, לאיברים רגישים במיוחד.
הרצפה, שעליה היו קשורים העצורים, הייתה רטובה וזרועה בשברי זכוכית ומלח, כדי להגביר את עוצמת העינויים במקרה שהתלוי היה מצליח להשעין את רגליו על הרצפה.
חלק מהאנשים שהיו עצורים אתי, נפלו ממקום התלייה, נחבטו ברצפה ונפצעו קשות. אני זוכר במיוחד את המקרה של Edelweiss Zahn de Andrés, שנודע לי מאוחר יותר כי נפצעה אנושות מחתכים עמוקים ברקה ובקסוליים, שהזדהמו קשות.

Antonio Cruz, ארגנטיני, נשוי, מתגורר בעיר הבירה, היה חבר בגנדרמריה החל מה- 31 בדצמבר 1972 (התאריך שבו נכנס לשירות לפי הודעה שמורה 1460, סעיף

3-6), עד ה- 31 בדצמבר 1977, (התאריך בו פרש על פי ה-M.M.C. הוראה צבאית מאוחדת SD5289/77). מעדותו נצטט רק את הקטעים המשמעותיים ביותר:

כאן אני חייב להתייחס למקום שנקרא 'אזור ריכוז העצורים' אשר כונה בשם 'בית הספר הקטן'. הוא שכן ב-Famaillá, במרחק שניים או שלושה רחובות מפסי הרכבת המובילים לעיר סן מיגל דה טוקומן.
(...) במקום הזה שכנה כבר בהגיענו היחידה של כלבי הלחימה.
(...) אתאר את חדר החקירות. החדר היה בכיתה האחרונה באותו בית-ספר. בתוך הכיתה היו מיטת ברזל צבאית, שולחן ותמונות של העצורים... כמו כן היה שם טלפון-שדה שפעל על סוללות, וכאשר סובבו את הידית הפיק זרם חשמלי. ככל שסובבו את הידית במהירות גדולה יותר היא הפיקה חשמל בעוצמה גבוהה יותר. צוות החוקרים החזיק ביד אלת גומי, דומה לזו שמשמשים במשטרה, בה הצליפו באסירים כדי 'לרכך' אותם מיד עם מעצורם.

בהמשך מתייחס Cruz לגורלו של העצור שהוטל עליו לשמור:

למחרת החלה חקירתו של אותו איש. תחילה השכיבו אותו וקשרו אותו למיטה. בגלל מבנה גופו לא יכלו לכבול אותו באזיקים. לא היו להם אזיקים בקוטר של פרקי ידיו. הכו אותו קשות באלות הגומי ללא תוצאות ואז החליטו להתחיל בחוט החשמל של הטלפון. חוט אחד נקשר לרגל המיטה ואת השני הצמידו לחלקים שונים בגופו, במיוחד לרגליים שבהם וכן לגב ולחזה, אך גם כך לא הודה. חזרו להכותו. בשלב מסוים ביקש העצור ללכת לשירותים, נתנו לו רשות ללכת. תפקידי היה להשגיח עליו באופן אישי, דבר שעורר בי חששות רבים. אז ראיתי שהאסיר משתין דם, הבנתי שאיבריו הפנימיים נפגעו. באותו לילה, לפני לכתם, קשרו אותו לעמוד בחוץ, תחת כיפת השמים, ופקדו בצורה חד-משמעית לא לתת לו מזון או מים. השכם בבוקר מצאנו אותו תלוי ללא רוח-חיים. הוא לא עמד במכות הנוראות שספג. כאשר הגיעו החוקרים, דיווחנו להם על מותו, אך הם הביעו את צערם על שלא הצליחו לדלות ממנו את המידע שרצו. באותה דרך חקרו גם את הנשים. הפשיטו אותן עירומות לחלוטין, השכיבו אותן על המיטה והחלו לענותן. היו מחדירים חוט חשמל לאיבר המין שלהן ומשם היו עוברים לשדיים, דבר שגרם להן סבל כל יושר. לרבות היה מחזור חודשי בעת החקירה. בהן השתמשו רק בטלפון, ולא בשום מכשיר אחר.
(...) אני מוכרח לציין, שבמקרה אחד הביאו עצור פצוע. יום אחד, מתוך סקרנות, התקרבת לחלון. הייתי לבד ומבעד לחור המנעול ראיתי את המתרחש בפנים. בהתקרבי ראיתי שראשו שבור ועל ידיו טיפסו תולעים. התמונה עוררה בי בחילה נוראית. האומלל נאכל ע"י התולעים (תיק מס' 4676).

באמצעות עדותו של Carlos Hugo Basso, ארגנטיני (היום גולה מארצו), אנו חוזרים שוב למקומות ידועים לשמצה כמו La Ribera ו-La Perla. הוא נחטף ב-10 בנובמבר 1976 בשכונת אלטו אלברדי בעיר קורדובה. אחרי התהליך הרגיל שכלל מכות, נסיעה על ריצפת המכונית תחת רגלי החוטפים ועד הגיעם למחנה המעצר החשאי:

...נפתחה דלת שעפ"י הרעש כנראה הייתה עשויה מתכת. אחד החוטפים הזהירני שבהמשך אכיר את 'הכומר', שתפקידו להוציא ממני את הווידוי. האיש

שנקרא 'הכומר', היה כנראה איש בעל ממדים, שכן מיד עם היכנסו תפס אותו בידיו משני צידי גופו והניף אותי באוויר...
...בהמשך הכו אותי במקלות ובפטיש על אצבעותיי, כשידיי מונחות על הרצפה. הפשיטו את בגדיי וקשרו את ידי ורגליי למסגרת קפיצים חשופה של מיטה, שנקראה 'גריל'. אני משער שבמשך כשעה הזרימו לגופי מכות חשמל במקומות רגישים בכל הגוף - איברי המין, ירכיים, ברכיים, צוואר, חניכיים... לצוואר ולחניכיים השתמשו במכשיר קטן עם קצוות חדים, מחוברים ישירות לחוטי החשמל בעוצמה של 220 וולט. מתחת לתחבושות העיניים הצלחתי להבחין שבכל פעם שהזרימו חשמל, נחלש האור בנורה שדלקה מעל הגריל. בכל אותו הזמן שמעתי שאחד המענים נקרא בשם 'גרינגו'. אח"כ הרגשתי שמישהו מצמיד סטטוסקופ לחזי ואז התירו את אזיקיי. גיליתי שאינני מסוגל ללכת, גררו אותי כ- 20 - 30 מטר עד למוזן שהיה באולם גדול, סמוך לקיר. שם הייתי עד למחרת (תיק מס' 7225).

Teresa Celia Meschiati נחטפה בעיר קורדובה, ב- 25 בספטמבר 1976 והועברה למחנה לה פרלה (תיק מס' 4279). היא מספרת:

מיד עם הגיעי למחנה, הועברתי לחדר העינויים, או לחדר 'טיפול נמרץ'. הפשיטו אותי ונקשרתי בחבלים ברגליי ובידיי לרגלי המיטה כשאני תלויה באוויר. הצמידו חוט חשמל לאצבע ברגלי הימנית. העינוי נעשה בהדרגה בשני דרבני חשמל בעוצמה שונה. אחד בעל 125 וולט, שגרם לי לתנועות בלתי רצוניות בשרירים וכאבים בכל הגוף. מכשיר זה הוצמד לפניי, לעיניי, בתוך פי, על זרועותיי, לאיבר המין ולפי הטבעת. מכשיר אחר, בן 220 וולט, נקרא 'המרגריטה' שגורם לי כיבים עמוקים עד היום וגורם להתכווצות שרירים איומה, כאילו תולשים את כל האיברים בבת אחת. בעיקר בכליות, רגליים, ירכיים וצידי הגוף. כמו כן, הניחו מטלית רטובה על חזי כדי להגביר את עוצמת מכות החשמל.
ניסיתי להתאבד בשתיית מים מזוהמים שהיו בדלי ונועדו לשיטת עינויים שנקראה 'צוללת'. אך לא הצלחתי.
כשם שהעינויים גברו בהדרגתיות כך גבר גם הסדיזום של מעניי. הם היו חמישה ושמותיהם: José López, Luis Manzanelli, Guillermo Barreiro, Jorge Fermón de los Santos, Romero.

Nelson Eduardo Dean, אורוגואי, נשוי, נחטף בשכונת אלמגרו בעיר הבירה ב- 13 ביולי 1976, בשעה 22:00 (תיק מס' 7412). בחלקי עדותו החשובים ביותר הוא מספר:

פיזרו אותנו בחלקים שונים של המקום. ידינו נקשרו באזיקים אל הגב. בעיניים קשורות, שותתי דם, החלו להכות בנו. חצי שעה אחרי שנעצרת, הועברתי לחדר בקומה העליונה. שם הפשיטו אותי ושוב קשרו את ידי באזיקים לגב והחלו לשפוך עלי דליי מים. אח"כ קשרו למותניי, חזי ורגליי חוטי חשמל. קשרו חוט או שרשרת לאזיקים, הרימו את זרועותיי עד שכמעט הוציאו אותן מפרקיין. במצב זה, כשאני תלוי במרחק של כ- 30 ס"מ מהרצפה, הייתי נתון במשך זמן שאינני יכול לאמור אלא ע"פ עוצמת הכאב. הסבל הנורא הזה גורם לאובדן מוחלט של תחושת הזמן.

אח"כ הורידו המענים את החבל כעשרים ס"מ, כדי שע"י מאמץ אגיע לרצפה ואתן מנוחה כלשהי לזרועותיי. כמובן שהייתה זו אשליית שווא, הואיל וכאשר ניסיתי לגעת ברצפה ואמנם הצלחתי, התחלתי לספוג מכות חשמל. האמת היא, שקשה לתאר במילים את הסבל. אני חושב שאפשר רק לדמיין איזו קריקטורה טרגית של אותם רגעים. אולי רק כדי להדגים או לנסות להבהיר, ראוי לציין שני דברים, בחלקם קשורים לגוף ממש ואחרים הם תחושות והרגשות. בקשר לצד הגופני אני חושב ששניים מהם משקפים את עוצמת הכאב:

- א. כפות הרגליים - אחרי העינויים - היו שרופות וצימחו שכבות עור קשה שאח"כ נשרו. אין צורך לציין כמובן שהכויות נעשו ע"י חשמל.
- ב. במשך כל זמן השימוש בחשמל מאבדים את השליטה על החושים. ההלם החשמלי גורם להקאות ושלשולים בלתי פוסקים ועוד.
- ג. בקשר לתחושות: הזרם החשמלי מתחיל לעלות בגוף, בכל המקומות שהצמידו אליהם חוטים, וההרגשה היא שהם נתלשים ממך בחוזקה. כך שבהתחלה התחושה היא שכפות הרגלים נתלשות מהגוף. אח"כ הרגליים, האשכים, בית החזה, וכן הלאה.

ייסורים אלה נמשכו כחמישה ימים, כשהם הולכים ומתעצמים מיום ליום. בימים האחרונים היו חוזרים על כל אותן שיטות שצוינו קודם לכן, בתוספת חוט חשמלי שהוחדר לפי הטבעת שלי, לאשכיי ולאבר המין. השיטות הופעלו באווירה שטנית. המענים, חלקם שותים, אחרים צוחקים, מכים ומקללים, מתיימרים להוציא ממני שמות של אורוגואים שהתגוררו בארגנטינה ומתנגדים לשלטון הנוכחי באורוגואי.

בחקירות ובעינויים אלה הבחנתי בהשתתפותם הישירה של קציני צבא מאורוגואי. חלקם השתייכו לקבוצה שנקראה OCOA - Organismo Coordinador de Operaciones Antisubversivas (ארגון מתאם בין מבצעים אנטי-מתרתיים).

Raúl Esteban Radonich (תיק מס' 6956) נעצר בעיר נאוקן ב-13 בינואר 1977 ושוחרר ב-19 באותו חודש בעיר סניליוסה. הוא נעצר ב-8:30 בבוקר במשרד בו עבד. לקחו אותו לאחר סיבובים, כדי שלא יוכל לזהות את מקום הימצאו:

...ליחידת הנדסה 161, במקום הנקרא 'לה אסקואליטה' (בית הספר הקטן), שבעצם הוא המקום בו 'סופגים' ('Chupadero') שפועל באזור. שם קשרו את ידיי לצידי המיטה בה שהיתי זמן מסוים, עד שהועברתי למקום אחר. הכריחו אותי ללכת כפוף כדי שלא אזהה מבנים מסוימים במקום. שם קשרו אותי מחדש, אבל עכשיו בידיי ורגליי למסגרת מיטה, והחדירו שני חוטי חשמל מבעד לתחבושות שכיסו את עיניי בסמוך לרקות. נשאלתי מספר שאלות אישיות, מישהו הדפיס אותן במכונת כתיבה, לכרטיס כנראה. בסיום שלב זה התחילה חקירה שונה לחלוטין: השאלה הראשונה הייתה בקשר לדרגתי והשם הקרבי שלי. עניתי שאין לי פרטים כאלה. אז ספגתי את ההלם החשמלי הראשון. השאלות היו בקשר לפעילותי הפוליטית, תפקידי בארגון כלשהו וכן מקומי ברשימה לבחירות לוועדת הסטודנטים. כמו כן נשאלתי שוב ושוב דבר שהדאיג אותם במיוחד, אם ידוע לי היכן אני נמצא. וכל זאת לאור העובדה שבבסיס זה שרתי בשנת 1976 בשרות חובה. תשובותיי השליליות הגבירו את הקצב, את משך הזמן ואת העצמה של מכות החשמל, כולן בראשי. כל זה נעשה בצרחות ואיומים מכל הסוגים.

פי שתת דם, הואיל ובזמן הזרמת החשמל לגוף השרירים מתכווצים ואז אני מהדק את הלסתות, כשלשוני נשארת בחוץ ואני נושך אותה בחוזקה בשניי. מצבי נעשה גרוע מרגע לרגע. שופכים עלי דלי מים כדי שאתאושש, ובסוף מבטלים את המשך החקירה. מודיעים לי שאחה"צ יחדשו את העינויים, דבר שתלוי בי ובנכונותי לשתף פעולה. החקירה נעשית ע"י שלושה איש לפחות, אחד מהם היה האחראי על החוליה שעצרה אותי. הוא מגדיר את עצמו 'נדיב וטוב לב', מבקש ממני למסור את כל הידוע לי ואומר שלא כדאי לי להקריב את עצמי למען אף אחד. כל השאר ממשיכים לפנות אלי בטון מאיים.

המקרה של Juan Matías Bianchi (תיק מס' 2669), היה מקרה של סימולציה כפולה של שריפה ושל הוצאה להורג בירי.

...נתנו לו להריח נוזל, ושאלו אותו אם הוא יודע מה הוא מריח. הוא עונה בחיוב, שהריח סוג של דלק. שואלים אותו אם יש לו מה להגיד ושואם כן אז שידבר, כיוון שעומדים לשרפו חיים. תוך כדי רשרוש בניירות הם מצמידים אקדח לרקתו, כאילו להוציאו להורג בירייה. ממש ברגע הסימולציה שעומדים לשרפו חיים, הוא שומע מכונית מתקרבת. מתקרב אליו אדם ואומר לו: "תראה, כדאי לך שתתפטר מתפקידך כנציג העובדים ואל תציג יותר תעודת מחלה". אחרי כן משתרר שקט והוא שומע שהרכב מתרחק. העצור משתק לרגע, עד שהוא מגלה שאין אף אחד ושהסירו מעליו את האזיקים.

Daniel Osvaldo Pina (תיק מס' 5186), התנסה גם הוא בסימולציה של הוצאה להורג. כל מה שהתרחש נראה היה כאילו לקוח מהדמיון. הוא מספר זאת כך:

מאותו מקום לקחו אותנו לשני מקומות עיני נוספים. במקום השני, אחרי שעינו את Arra, לקחו את Moraña Koltos ואני היינו בהמתנה. לפתע פסקו הצרחות של Moraña ושמענו אנשים מתרוצצים ומחפשים רופא. מיד אח"כ, ללא חקירה, העלו אותנו על משאית והעבירו אותנו למקום אחר. אני משער שזה היה בהרים. Moraña כבר לא היה אתנו.

כאן שהיתי יומיים או שלושה. עבר חודש מאז נחטפתי. אך כיוון שעניי היו חבושות תמיד, קשה היה לי לאמוד את הזמן. באחד הימים שמעתי מישהו מתקרב למקום שבו היה Arra, ואח"כ רגיעת רגליים וקול תקיף אומר: "קום... לך..."

נשמעה גרירת רגלים לכיוון היציאה. אחרי שתיים או שלוש דקות נשמעו ארבע יריות. אח"כ התקרבו למקום שזיהיתי כמקומו של Koltos, ושמעתי את אותו הדבר. כשהגיע תורי לא אמרו דבר. שמעתי קול טעינה של נשק. הם ירו ארבעה כדורים שחלפו מעל ראשי.

למחרת לקחו אותי שוב, אך הפעם לבדי, באמבולנס צבאי כנראה. משם הועברתי בטנדר, כנראה של משטרת מנדוזה, כשאני שכוב על הרצפה וירקן עלי ואיימו עלי כל הזמן. עד שהגענו לבית הכלא.

ישנן עדויות על סוגים אחרים של עינויים, כמו תליה על עץ או על עמוד. נביא כדוגמא לשיטה זו, את הצהרתו של אחד הקורבנות, Enrique Igor Peczak (תיק מס' 6947):

נעצרתי ב- 15 באוקטובר 1976 ע"י חוליה צבאית שהקיפה את הבית בו גרתי עם אמי, יחד אתי נעצר Jorge Armando González. ככלו את ידינו וכיסו את עינינו בתחבושות. אח"כ נתליתי על עץ כשידיי מאחורי גבי, ובתנוחה זו הולקיתי משעת הצהרים עד רדת החשיכה. שמעתי שוב ושוב את זעקותיה של אמי מתחננת שלא יהרגו אותי; אפשר היה לשמוע גם את המלקות שהכו את González. ברגע מסוים מילאו כלי במים, תלו אותנו מהרגליים וטיבעו בכלי את ראשו. זה נמשך מספר פעמים.

בעודו מכה אותי, אמר לי אחד מהם שאם הוא לא היה שוכח את הדרבן החשמלי, כבר מזמן הייתי מדבר. לפתע חבט בכפות ידי על אוזניי. החבטה הזו הכאיבה לי כל כך עד שבמשך מספר חודשים שמעתי זמזום חזק בראשי. עם רדת החשיכה התירו אותנו מהעץ ולקחו אותנו למה שאח"כ נודע לי שהיה המטה הראשי של משטרת הפרובינציה. שם הפרידו בינינו וחזרו להכותני... ותלו אותי מהגרון, עד שאיבדתי את הכרתי; במקום זה אני מתחיל לאבד את תחושת הזמן, והזיכרונות מתערבבים לי מבלי לדעת בוודאות מה קרה לפני כן, אך אני כמעט בטוח שכאן צילמו אותי ואח"כ עינו אותי עם הדרבן, מוטל על הארץ...

לקחו אותי לבית... באחד מחדריו תלו אותי מהידיים באופן שיכולתי לגעת ברצפה רק עם קצות אצבעות הרגליים. הצמא היה בלתי נסבל ובצעקות ביקשתי שייתנו לי כוס מים. מישוהו בא ושם לי מחסום על הפה. כיוון שאיבדתי את הכרתי, אינני יכול לאמוד את הזמן שהייתי תלוי.

Daniel Eduardo Fernández (תיק מס' 1131), היה בן 18 כשנחטף. הוא היה תלמיד בבית ספר תיכון. בגיל זה למד על בשרו את כל סוגי העינויים, אגרופים, בעיטות, איומים על חייו ואת שיטת ה'צוללת' על שתי צורותיה (על 'יבש' ועל 'רטוב').

הרעיון היה להביא את הקורבן למצב של חוסר התנגדות פסיכולוגית. שיהיה כולו נתון לחסדיו של החוקר וזאת כדי לקבל את התשובות הרצויות. עד כדי אבסורד. אם רצו שתשובת הנחקר תהיה שראה אתמול את סן מרטין (גיבור לאומי) רוכב על סוסו - היו מקבלים תשובה זו ואח"כ היו אומרים לו שהוא שקרן. עד שהתחיל באמת להאמין לחוקרים והם המשיכו לענותו.

(...) הם היו מצווים עלינו להניח ידינו קדימה ואז היכו אותנו בקצות האצבעות באלת עץ. אח"כ לא יכולנו להזיז את הידיים. אחרים היו סופגים עונשים כבדים כל כך עד שהפה והעיניים שתתו דם. הם הגיעו אפילו לכך שפעם חנקו אותנו בשקית ניילון ששמו לנו על הראש עד שכמעט התעלפנו.

דרך אחרת הייתה לכבול אותנו ללוח ולשים בקצהו כלי מלא מים. הם היו מטביעים את ראשו של הקורבן עד שפלט את בועת האוויר האחרונה מריאותיו. עד אז לא הוציאו את ראשו מהדלי. וכאשר היה מצליח לנשום נשימה אחת בקושי, היו משקעים אותו שוב.

(...) ב- 13 בספטמבר 1977 יצאתי לחופשי, כשעיני קשורות, קצוץ שיער, בג'ינס ובחולצת טריקו דקה, ביום קר מאוד. הם השאירו אותי ברחוב ולס סארספילד, קרוב למחסום רכבת.

בתיק מס' 5604, מגוללת Lidia Esther Biscarte את חטיפתה ואת הסבל שבא בעקבותיה. בתיאור זה ניתן להבחין ביוזמה המתמדת לייעל את שיטות העינוי.

היא נחטפה ב- 27 במרס 1976 מביתה (זרטה, פרובינציה של בואנוס איירס) לפנות בוקר. כיסו את ראשה באותו הסדין שבו הייתה מוצעת מיטתה. היא נלקחה יחפה ובכותונת לילה לגופה.

היא שמעה כמכשיר הקשר שהיא נמצאת כתחנת המשטרה בזרטה. בלא שנשאלה דבר, הפעילו עליה דרבן חשמלי הפשיטו אותה, ושוב הפעילו עליה את הדרבן כפי הטבעת, באיבר המין, בפה ובבית השחי. שפכו עליה מים וקשרו אותה לכורסת עור. ראשה היה מכוסה בסדין. התקרב אליה אדם שהתחיל לצבוט אותה בפטמותיה. הדבר גרם לה כאב חד מפני שקודם לכן גם עינו אותה בדרבן החשמלי בפטמות שדיה.

בחדר היו עוד שני גברים חטופים. מישהו נכנס לחדר ואמר שיניחו לה, שלוקחים אותם 'לטייל'.

(...) החטופה יודעת שהמקום שאליו נלקחה אח"כ יחד עם שני העצורים האחרים הוא הפרפקטורה (משמר החופים) של זרטה, הואיל והיא התגוררה במרחק של רחוב וחצי משם והכירה את קולות העגינה של הספינות בנמל, את צעקות המלחים ואת קול הספינה המתקרבת לחוף.

מורידים אותם על תל אבנים, במחסני הנשק של זרטה. לוקחים אותם ונוטשים אותם בשדה. יורד גשם. תוקעים יתדות באדמה ומקבעים אותם אליהן כשהם קשורים כך במשך יממה. מפעילים עליהם את הדרבן החשמלי. עם רדת החשיכה מעלים אותם על ספינה, כובלים אותם באזיקים אחד לשני. בספינה תולים אותם מהרגליים ומטבילים אותם בשיטת ה'צוללת' אך הפעם ישירות בנהר. שם היא הייתה עם מר Iglesias, עם Teresa Di Martino שאתה תשהה מאוחר יותר בבית הכלא, עם Blanda Ruda, עם הד"ר Marta ובעלה - היא עונתה בצורה אכזרית ובעלה נאנס ע"י חוקריו; עם הבחור הצעיר Fernández, המתגורר כיום בחו"ל, (היא חושבת שבשוויץ) ועם Tito Cono או Aniconi אשר יצא לחופשי.

בספינה זו שהו כיומיים, כשהם סופגים עינויים ונתלים במנוף. (...) מעמיסים אותם על משאית אסירים ולוקחים אותם לטולואנו, בעיר קמפנה. היא מזהה את המקום עפ"י הצפירה של ה-ESSO. הם שוהים שם במשך יומיים או שלושה ומשם במעבורת, כפי הנראה, לאזור טיגרה. את המעבורת הפעילו חיילים במדים ירוקים. משאירים אותם על הסיפון לחופו של אחד האיים. היא נלקחת מהמעבורת למשאית צבאית עמוסה באנשים. כולם נלקחים למקומות עינוי. הם שומעים רעש מכוניות ומטוסים.

הם הוכנסו לבריכה ריקה שהייתה בבית ושם האירו עליהם בזרקורים בעוצמה רבה. אח"כ הכניסו אותה לבית ועינו אותה. בבית היו בית שימוש ושני חדרים גדולים. בבריכה נשאר מאות מתים. היו הרבה מתים בבריכה. היא שמעה את אחד השומרים אומר: "אלה כבר מחוסלים, אלה נשארו. תעביר אותם לחדר מס' 1 ומס' 2". השומרים קראו זה לזה בשמות של חיות: 'נמר', 'ברדלס', 'Yarará', 'Vizcacha'.

בעדותו של Juan Matías Bianchi (תיק מס' 2669), שהתגורר בקמפנה, פרובינציה של בואנוס איירס, אנו מגלים וריאציה סדיסטית של סטייה מינית:

ב- 4 במרס 1977, בשעה 3:00 לפנות בוקר הופיעו פתאום בביתו של מוסר העדות... ארבעה אנשים שזיהו את עצמם כאנשי צבא. הם הסתירו את פניהם בגרביים שחורות (...). בן רגע הוא מרגיש שמניפים אותו, לוקחים אותו למקום אחר דרך מסדרון ומצווים עליו להתפשט. הוא נזרק על המיטה ואומרים לו: "תראה, אני ה'גרמני". באותו זמן העצור שומע צרחות של גברים ונשים. ה'גרמני' מנסה להחדיר לפי הטבעת שלו צינור. מישהו אומר להניח לו, פונה אל הקורבן ואומר לו: "אתה רואה, אני ה'גליגו' (כינוי לילידי אזור גליסיה שבספרד) והצלתי אותך כדי שלא יקרע אותך ויכניס לך את המוט". מעמידים אותו עירום, פשוט רגליים וידיים, קשור ברצועות. ה'גליגו' אומר לו להתחיל לדבר, בעודו מזרים לו מכת חשמל לקרסול ושוּרף לו את השרירים. את הצלקות הוא נושא עד היום הזה. כמו כן הוא נחקר ע"י אישה. ה'גליגו' מזרים לו חשמל גם לבית השחי. גם שם יש לו סימנים עד היום. ה'גליגו' צוחק ופונה לחוקרת: "את, שאת אוהבת את החתיך הזה, תמשיכי את". אז הוא חש שהאישה מחזיקה בידה את איבר מינו ומכניסה לתוכו חומר צורב, כתוצאה מזה היו לו אח"כ קשיים בפעולת ההשתנה.

בעדויות הבאות, שמהן נצטט קטעים קצרים, מופיעות, תוך כדי עינויים גם צורות שונות של אונס. ככל המקרים אנו שומרים על אנונימיות. C.G.F., ארגנטינאית, נשואה (תיק מס' 7372), נחטפה בפתח מקום עבודתה, במרכז בואנוס איירס, בשעה 5:00 אחה"צ, שעה בה נהגה לסיים את עבודתה. בדרך הרגילה, רכב בלתי ניתן לזיהוי, ... עיניים קשורות, חנייה במקום בלתי מוזהה... קשירה למיטה:

...המשיכו לחקור אותי חמישה גברים במשך שעה בקירוב, באלימות ובקללות גסות. הם הצליחו להוציא ממני את הכתובת של הורי בעלי והחליטו ללכת לשם, כשהם משאירים אותי לבד במשך מספר שעות. כשחזרו משם הם רתחו מזעם. לכן כבלו אותי שוב למוט, וחקרו אותי באכזריות גדולה יותר. בקללות ובאיומים שאסרו את בני, בן השנתיים, כדי שאשתף עימם פעולה, דבר שאחר כך הכחישו. אח"כ המשיכו בעינויים כשהם מחדירים לתוך איבר המין שלי חפץ, שהבנתי מאוחר יותר שהוא אלת משטרה. העבירו אותי למקום מעצר אחר בו הכריחו אותי לאכול כששתי ידי קשורות באזיקים לשולחן. חרף התנגדותי, העבירו אותי לאולם מעצר נוסף, בו העמידו אותי בפינה ושוב חקרו אותי. הכו בחבטות על ראשי ואיימו שיחדירו לי שוב את האלה לפי הטבעת. (...) במסגרת מה שניתן להיחשב כשגרה יומית, אני זוכרת שהדלת הייתה נעולה מבחוץ. היינו לבושים אפילו כשהלכנו לישון. עיני היו חשופות בחדר השינה, בדרך לשירותים ובמטבח. הם היו קושרים לנו את העיניים - מקבעים לנו אותן - לכולן או לאחדות מאתנו - כאשר נכנסו אנשים מכוחות הצבא שלא נמנו עם השומרים הרגילים. במקרים אלה היה זה מן השגרה להבהיל אותנו בהצמדת הנשק לגוף, לצוואר או לראש.

(...) בשתי הזדמנויות לקחו אותי בעיניים קשורות לאתר אחר, שם הכריחו אותי להתפשט, צמוד לקיר, באלימות ובגסות, השכיבו אותי על קפיצי המתכת של המיטה, קשרו אותי בצורת צלב ובעודם חוקרים אותי הפעילו עלי את הדרבן החשמלי, בבטן התחתונה ובפות; בהזדמנות השנייה הודיעו לי שנמצא במעצר גם A.G.P., שגם הוא עבד במשרד שבו עבדתי ושהוא נחטף ב- 28 למרס 1977 בכניסה למוסד.

אחרי 'סדרות עינויים' אלה, היו נותנים לי להתלבש, ובדרך נעימה ומנומסת ובמלות ניחומים, היו לוקחים אותי לחדר השינה ושם היו מוריס לאסירה אחרת להתקרב אלי ולנחם אותי. כך נהגו גם עם יתר האסירות כאשר חזרו מסדרות העינויים הללו. כל זה גרם שאקבל, לפי בקשתי, טיפול רפואי, ואף תרופות למחלת לב.

(...) יום אחד לקחו אותי בעיניים קשורות מחדר השינה לחדר שאותו זיהיתי כמקום בו ניתן לי הטיפול בדרכן. הם אמרו לי להוריד את הקשרים מהעיניים, והשאירו אותי לבד עם גבר שהציע לי סיגריות, ובנימוס ביקש ממני לגולל בפניו את כל מה שעוללו לי במקום הזה.

כשהתחלתי לספר לו, הוא הזכיר לי את אחת מסדרות העינויים שפרחה מזיכרוני. לפיכך הבנתי שהוא נכח בכל העינויים והחקירות שלי, או שלפחות ידע עליהם היטב, ושוב, בד בבד, ניסה לשכנע אותי שכל מה שקרה לי בעצם לא כל כך נורא. שהמכות הנוראות לא היו בעצם כל כך חזקות, והוא סיפר לי שעומדים לשחרר אותי אבל שאסור לי לספר לאף אחד את מה שקרה לי בפרק הזמן הזה.

משם שוב נלקחתי לחדר השינה בעיניים קשורות. ביום ה- 14 ביוני בחצות הודיעו לי שישחררו אותי והשיבו לי חלק מחפצי האישיים (שעון יד, שרשרת, כסף) שהיו לי בעת שנחטפתי. הוציאו אותי בעיניים קשורות מהבניין, הכניסו אותי לרכב בו היינו רק אני והנהג (היה זה האיש שניסה לשכנע אותי קודם לכן שכל ייסורי שם היו קלים).

אחרי נסיעה בדרך עפר, מלאה בורות, הוא כיבה את המנוע, ואמר לי שקיבל הוראה להרוג אותי. הוא נתן לי לגעת בנשק שהיה בתא הכפפות, ובכפפות שעל ידיו מישש את ידי והציע לי להציל את חיי תמורת הסכמתי לקיים אתו יחסי מין. הסכמתי להצעתו, אחרי ששקלתי את האפשרות להציל את חיי ולהסיר את הקשרים מעיניי.

הוא התניע את המכונית ואחרי שעלינו על כביש סלול הוא הורה לי להוריד מעל עיניי את התחבושת. הוא נהג שעות עד שהגענו למלון, וציין שבעצם הוא מסכן את עצמו, ושעל כל תנועה חשודה שלי הוא יהרוג אותי מיד. נכנסו למלון, קיימנו יחסים תחת איומי מוות, דבר שחשתי ואני מגדירה כמעשה אונס. יצאנו משם והוא לקח אותי לבית הורי בעלי.

נערה בת 17, באותו הזמן תלמידת תיכון, מתייחסת בהמשך לניצולה המיני. A. N. (תיק מס' 6532), מצהירה שנחטפה מבית מגוריה בעיר הבירה ב- 9 במאי 1978. היא נלקחה למקום מעצר חשאי בכביש מהיר. הכל התרחש כתמיד ואז:

... בשעות הבוקר המוקדמות, היא נלקחת לחדר אחר, בו היא נקשרת למיטה קפיצית מעץ. סביב למיטה היו 'אל באסקו' (בשם זה נקרא יליד אזור מסוים בספרד), שלושה או ארבעה גברים נוספים, שהיו תחת פיקודו ואישה בכינוי 'השחורה'.

מפשיטים את בגדיה, והיא נקשרת למיטה ונחקרת תוך שימוש בדרך חשמלי ובמכות בכל גופה.

החקירה התרכזה בחבריה בבית הספר (היא למדה בבית הספר קרלוס פלגריני), בעיקר היא נחקרה על M.W. ו-J.C.M., אשר מאוחר יותר נודע לה שכבר היו עצורים במקום המעצר החשאי שבו שהתה ואשר נעדרים עד היום.

כמו כן נחקרה אודות הבחורים L.Z. ו-G.D. והנערה M.G., שהיו עצורים כולם באותו מקום ושחררו מאוחר יותר.

במשך זמן מסוים, שאינה יכולה להגדיר, היא מועברת למקומות שונים בתוך המרכז החשאי.

(...) באחד הלילות, כאשר המצהירה שהתה בתאה, מגיע גבר אשר קושר ומכה אותה, ואונס אותה באימים. הוא אוסר עליה לספר על כך. אח"כ הוא מוביל אותה לשירותים כדי שתנקה את עצמה, לזה היא לא צריכה לצאת החוצה.

(...) כתוצאה מהמתואר לעיל, עולה חום גופה והיא מתחילה להזות. בהזיותה היא מתחננת שלא יאנסו אותה, וכתוצאה מכך מופיע בתאה ה'גואראני', ששמע את מה שמלמלה, בליווי שומרים נוספים בדרגות גבוהות יותר: ה'צרפתי' וה'באסקו' והם מתחילים לחקור אותה, כביכול פותחים בחקירת המקרה, היות שלפי כללי המקום 'האונס אסור'.

(...) לפני העברתה, מחליפים לה את האזיקים. את הברדס שלראשה ממירים בתחבושות, וקושרים את ידיה. היא מובלת, יחד עם הצעירים S.Z., C.N. ו-G.D., למכונית שפותחת בנסיעה ועוצרת מעט אחר כך. כשהם בתוך המכונית מזהירים אותם לבל יעשו תנועה כלשהי שכן אם לא יצייתו יופעל חומר נפץ.

זמן קצר מאוחר יותר מתקרבים אנשי צבא במדים למכונית, הם מוציאים את ארבעת העצורים מהרכב, מתירים את ידיהם ומעבירים אותם ליחידת הלוגיסטיקה 101 בוילה מרטלי.

(...) המצהירה מעידה שכאשר קרה כל מה שתואר לעיל, היא וחבריה היו בני 17 בלבד. כולם תלמידי תיכון בבית הספר הגבוה למסחר ע"ש קרלוס פלגריני.

כאשר הגיעו לבסיס המזוכר לעיל, הם נבדקים ע"י רופא ונשלחים למבנה ארעי, בתאי מעצר סמוכים, אשר באחד מהם היא נכלאת עם שני חבריה הנ"ל.

השמירה עליהם נעשית ע"י חיילים בשירות סדיר, טוראי וסמל. אחרי כמה ימים הופיע בתאה קולונל Hernán Teetzlaff, שהביא עמו הודאה עליה נאלצה לחתום תחת לחץ כשהייתה בבית המעצר החשאי, שהיום היא מזהה בשם 'דובי'.

ב-30 או 31 באוגוסט 1970 היא מועברת לבית הסוהר בוילה דווטו, יחד עם חבריה, כדי להעמידה למשפט בפני ועדה צבאית לזמן מלחמה מס' 1/1.

בחודש אוקטובר, הוועדה הנ"ל מכריזה על עצמה כחסרת סמכות, ומעבירים את התיק שלה לבית המשפט של Dr. Giletta, משם הם יוצאים לחופשי מחוסר עילה ב-30 באוקטובר בערך, לאחר שעברו קודם לכן במשרד של המשטרה הפדרלית.

העדות שנתאר להלן מצביעה על המצב שאליו הגיעה M. de M. כתוצאה מסדרת פגיעות והשפלות (תיק מס' 2356):

לאחר שנחטפה בבואנוס איירס, הובלה בטנדר בדרך ארוכה. היא מועברת למקום כלשהו בשדה, עפ"י קולות הצרצרים ופרטים אחרים. היה זה מעין מחנה

ארעי, מלא ביריעות ברזנט ואוהלים. השאירו אותה בחדר. היא חשה חרדה נוראית והתחילה לצוות. חוטפיה נזעקו למקום, והיא הוכנסה למיכל מלא מים. כאבו לה מאד השדיים, כיוון שהיניקה באותה עת(...) אח"כ קשרו את ידיה ורגליה בחבלים והזרימו חשמל לגופה. מאז נתקפה בעויותות. הם אמרו שזהו האילוף שהיא זקוקה לו כדי להודות במעשיה. אח"כ הפשיטו אותה ואנסוה. (...) היא ביקשה ללכת ל(...) הובילו אותה עירומה דרך מסדרון מלא חיילים. היא זוכרת איך כולם צחקו. היא גם זוכרת כיצד הכניסו קבוצת אנשים לתוך מסוק ומשם השליכו אותם באוויר כשהם קשורים בחבל, מורידים ומעלים אותם חליפות בכל פעם שרצו לחקור אותם.

היא ביקשה שייקחו אותה לבית כלא, שהיא מוכנה לחתום להם על כל מה שביקשו ממנה. שהיא כבר לא יכולה לסבול יותר בגלל הכיב בבטנה, שכואבות לה האוזניים. במצב זה הייתה מתעלפת תכופות, וכאשר הייתה חוזרת להכרתה היו מחזירים אותה למיטת העינויים שם עינו אותה במכות חשמל. המיטה הייתה ממתכת, הם ציוו עליה לגעת בה ומיד היו מזרימים בה חשמל, ואז היו חוזרות העויותות. באותם הכבלים שקשרו את ידיה ואת רגליה הזרימו מכות חשמל לגופה. אין צלקות בגופה, כיוון שלא נגעו בה בחפץ קשה. דרך הידיים והרגליים היו מזרימים את החשמל לכל הגוף.

העויותות שלה הכעיסו אותם, כיוון שהיא קפצה והתפתלה כל הזמן, הרופא היה בא ובודק אותה. אח"כ איבדה לחלוטין את תחושת הזמן.

הכל היה כבר אותו הדבר, אותן הצעקות. אח"כ אמרו לה שהביאו את בנה. השמיעו לה הקלטה, אך היא התעקשה וחזרה למצב של חוסר הכרה מוחלט. דבר כבר לא השפיע עליה.

אמרו לה שבהקלטה נשמע בכי בנה. נתנו לה כדורים שאמורים היו להרגיע את העויותות, ואלה החזיקו אותה במצב של תרדמה למחצה. לפיכך אינה יכולה לזכור הרבה. מה שזכור לה היה שבשלב מסוים הזריקו לה תרופה, ושאלו "כ" בא הרופא ששהה במקום במשך כל זמן העינויים.

כמו כן, היא זוכרת בבהירות שהובילו אותה עירומה במסדרון, שנאנסה מספר פעמים ע"י חיילים בסדיר או חיילים מחיל הפרשים. זכור לה שבאותה תקופה היו לה שטפי דם גדולים ופשוט רצתה למות, שלדבר כבר לא היה ערך בעיניה. כבר לא בכתה אפילו. לפעמים חשה עונג מסוים כשנתנו לה סיגריה, אח"כ גם זה לא סיפק אותה. מאוחר יותר הכניסו אותה לתא עם עוד נערה שאמרה לה את שמה ואת שם משפחתה. היא אינה זוכרת דבר.

יום אחד קראו לה להעיד, העמידו אותה מול שולחן, נלקחה ממנה עדות, שבה נשאלה על שמות הוריה, אחיה, עיסוקיהם, מקום הולדתם וכו'.

(...) כאשר נלקחה ממנה עדות זו, לא ראתה דבר. עיניה היו חבושות במשך זמן ארוך כל כך, עד שהאור הציק לה. היא יודעת שנאלצה לחתום על שלושה או ארבעה ניירות. אז הסירו ממנה את התחבושות, אך פקדו עליה לא להרים את מבטה. באותו לילה, הכניסו עצורים רבים לתוך משאית. היא חשבה שעומדים להוציאם להורג. בעצם היא אינה יודעת דבר. היא רק יודעת שנשארה לסוף, אך לא רצתה לרדת בחושבה שאכן יהרגו אותה. ואז, אדם בלבוש אזרחי במעיל חום, דמוי עור, שחרחר, אמר לה: "רדי, או שאני הורג אותך". היא חשבה שהוא עומד להרוג אותה וכשניסתה להסיר את התחבושת מעיניה, ראתה אותו. ואז נתקפה פחד נורא. היא ראתה את פניו. הוא ציווה עליה לרדת מהמשאית, כיוון אקדח לראשה ואמר: "אל תסתובבי". אז חשבה שאכן היא מתה. נשארה כמאובנת, עד כדי כך שלא הבחינה שהאיש הסתלק. היא הייתה במצב של חוסר הכרה מוחלט. חשבה שמתה.

(...) לפני מות הוריה יצא בעלה מבית הסוהר. גם אותו עינו, אך הם מעולם לא נגעו בנושא. היא, במיוחד, לא סיפרה את מה שאירע לה, כיוון שחשה בושה. עם הזמן החלו להיוודע לו פרטים כיוון שהייתה נתקפת בהזיות וחששה לפנות לפסיכיאטר. עכשיו החלה בטיפול ואף הביעה נכונות לשתף פעולה, כי יש בעדותה לסייע במשהו.

תכונות סדיסטיות דומות אצל המענים, נמצא גם בעדות של Mirtha Gladys Rosales (תיק מס' 7186), שנעצרה ב-10 במרס 1976 במקום עבודתה, בהנהלה הכללית של מוסדות הכלא. היא הובלה לתחנת המשטרה הפדרלית.

כאשר הגעתי למשטרה פגשתי את אבי, נער בשם Mamondez, ואת אחותו, בחור בשם Ramos, הוא ואבי מאזור קינסו-1 Mamondez מקנדלריה. אחר כך נודע לי שכולם הוכו באכזריות בקינסו ובהמשך גם בתחנת המשטרה עצמה. אז הופיע קצין בשם Borsalino, הוא בעט בי ומשך בשערותיי והוביל אותי לחלק האחורי של הבניין. במטבח הכה אותי קשות וצרח: "את אשמה בכך שדפקתי את האומללים האלה". אח"כ הוביל אותי למשרד של התחנה בו נמצא הנציג והמשנה שלו Cerisola, סגן אלוף Lualdi, הקצין הראשי מהמשטרה של הפרובינציה Visconti ו-Borsalino שם קשרו את עיניי, קיללו אותי ואיימו על חיי. קשרו אותי לכיסא וחקרו על פעילותי הפוליטית כשאני סופגת שוב זרם חשמלי.

אחרי סדרת עינויים זו קיבלתי מכות עוד כמה פעמים. הייתי שם ארבעה חודשים בערך. בכל פעם ספגתי מכות קשות מ-Borsalino בנוכחות הקצין הראשי De María.

באמצע יוני הועברתי לבית כלא לנשים שבו שהיתי עד ה-9 בספטמבר. נלקחתי ע"י אנשי המודיעין של משטרת הפרובינציה למטה הכללי של המשטרה. (...) זמן קצר לאחר מכן, הוציאו את כל האנשים מהמקום והופיע סגן מפקד המשטרה, הסרן Plá, וראש המודיעין, קצין משטרה Becerra, אשר החלו בחקירה באגרופים ובעיטות. כל זה נעשה בפנים גלויות. זמן קצר לאחר מכן, מודיע לי הסרן Pla כי יינתן לי טיפול אחר, כיוון שלא הסכמתי לדבר, ונלקחתי לתחנת משטרה ברח' Justo Daract, מאה מטר מאבנידה אספניה. דרך הכניסה למכוניות, בצדו הימני של הבניין, אני מועברת ע"י Becerra לחדר שבו ראיתי את Domingo Ildgardo Chacón, קשור ומעונה. בהמשך אני רואה את Raúl Moyano, שהכוהו ממש באותה עת, ואת Domingo Silva ואיש בשם Hugo Velázquez, מקנדלריה. מעבירים אותי לחלק האחורי ושם ראיתי את Rubén Lucero ושוטר או קצין משנה Olguín, שזמן קצר לאחר מכן התאבד בעת המשפט בבית המשפט הפרובינציאלי. שם ספגתי מכות רצח במשך שעה בערך, בצורה סדיסטית ואכזרית, בלי לשאול אותי דבר. הם רק פרצו בצחוק כל הזמן וקיללו אותי. אח"כ נלקחתי שוב למטה והשאירו אותי במשרד שבו נמצא הסרן Rossi, והסגן Marcelo Eduardo González שם השאיר אותי. הקצין Lucero שהוביל אותי, אמר להם: "היא כבר התרככה" והלך.

שוב ספגתי עונשים ע"י Rossi ו-González. הם הכו בי, קיללו אותי והצמידו את הנשק לרקתי, לוחצים על ההדק ושואלים: "למי היה נשק?" הם לחצו עלי שאחתום על הודאות שנכתבו מראש. במשך הזמן הגיעו Becerra, Plá, Velázquez ו-Luis Mario Calderón, שהיה גם הוא קצין והחלו בסדרת

עינויים שהייתה הקשה מכולן עבורי. הם העמידו אותי במרכז והכו אותי מכל עבר, משכו בשערי, עינו אותי ב'טלפון', שפירושו מכות בשתי הידיים על האוזניים, הם צבטו ומשכו בשדיי ועוד דברים זועתיים מסוג זה. כאשר סיימו או אולי התעייפו, פניי היו מושחתות ללא הכר בגלל המכות. באותו לילה נתנו לי קרח כדי לשים על פניי וצווארי לפני שאלקח מחדש לבית הסוהר, דבר שעשו רק כעבור יומיים.

(...) ב-12 או ב-13 בנובמבר שוב הובילו אותי למודיעין, שוב חטפתי מכות בנוכחות Luis Alberto Ricarte, Chavero, Becerra, Pla, Franco, Orozco, ואחד בשם Benítez. אני חוטפת מכות מכולם, שוב 'טלפון'. בעטו בי. בשלב מסוים הראה לי Ricante צילום ואמר: "ספרי את כל מה שאת יודעת, שאם לא כן יקרה לך מה שקרה ל-Ledesma, תראי מה נשאר ממנו". בצילום ראיתי את Ledesma שוכב ופניו כלפי מטה על שולחן או על רצפה, כשהוא נשען על הלסת. פניו נראו מן החזית, ידיו פשוטות בצורת צלב ופיו שותת דם. כנראה היה מת.

(...) הועברתי שוב למקום אחר, שכדי להגיע אליו חצינו פסי רכבת וגדר. בכניסה למקום העינויים היו מדרגות. קשרו אותי והשכיבו אותי על משהו עשוי מתכת, שם הכו אותי ושיקעו את ראשי בכלי מים, עד שנחנקתי. זמן קצר לאחר מכן שתתי דם (בגלל הווסת) ולכן הביאו אותי למודיעין. בסדרת עינויים זו נכחו אלה שהכו אותי מספר שעות קודם לכן במטה המשטרה. בבוך השכם, החליטו לשלוח אותי לכלא, הם עשו זאת בצהריים. כשהגעתי היה מצבי ירוד לחלוטין. פניי היו מושחתות ונפוחות מחבטות. חברים ממקום העבודה שלי ראו אותי ואז החלה ההתייעצות בין חוטפי (קצין המשטרה Juan Carlos Pérez, Carlos Garro, Carlos Garro, Carlos Pérez, הנהג Rubén Lucero) ואנשי בית הכלא.

ד. מחנות מעצר חשאיים.

(Centros Clandestinos de Detención - C.C.D.)

הערות כלליות

מדיניות ההעלמה של בני אדם נשענה על קיומם של מחנות מעצר. כ-340 מחנות כאלה היו פרושים ברחבי הארץ, ועברו בהם אלפי גברים ונשים שחירותם נשללה מהם שלא כחוק לתקופות ממושכות, חלקם נכלאו שנים, חלקם לא שבו משם חיים. שם הם חוו את 'העלמם'. שם הם היו כלואים כשבני משפחתם יצאו בידיים ריקות אחרי שביקשו מידע על גורלם ועתרו לצו הבאה ('הביאס קורפוס'). שם הם היו נתונים לשרירות ליבם של אנשים שאיבדו את שפיותם כתוצאה מהשימוש בעינויים ובאמצעי השמדה, בעוד השלטונות הצבאיים מוליכים שולל את דעת הקהל בארצם ובעולם, בתואנה שהנעדרים נמצאים בחו"ל, או שנפגעו מחיסול חשבונית. (הערות מסוג זה נמצאו בין התשובות שנתנו השלטונות דה-פקטו לוועדה לזכויות האדם של ארגון מדינות אמריקה (O.A.S.) (וראה 'דו"ח על מצב זכויות האדם בארגנטינה', 1980).

מבנים אלה תוכננו והוקמו בראש וראשונה כדי לרכא כל תכונת אנוש אצל הקורבנות ורק אז להשמידם פיזית, במובן החד-משמעי של המילה.

הכניסה לשם פירושה היה - מכל מקום - לחדול להתקיים. לשם כך נעשה מאמץ מתמיד לרמוס את זהותם של הכלואים, לערער את מושגי המקום והזמן שלהם ולפגוע בגופם ובנפשם, מעבר לכל דמיון.

מחנות אלה היו חשאיים לגבי הציבור הרחב, יקיריהם ובני משפחותיהם של העצורים. השלטונות הכחישו חד משמעית כל מידע על גורל החטופים, גם אם המידע נדרש כחוק ע"י ארגונים לאומיים ובינלאומיים לזכויות האדם. חשוב לציין שקיומם ופעילותם של המחנות התאפשרו רק בזכות הפניית משאבים כלכליים ואנושיים של המדינה ושל שלטונות הצבא, החל בדרג העליון וכלה באנשי כוחות הביטחון ששימשו את מערכת הדיכוי בתוך מחנות אלה. מציאות זו הוכחה בהתמדה ע"י השלטון הצבאי, ששלט באופן בלעדי באמצעי התקשורת הציבוריים שעמדו לרשותו, כדי לבלבל, לטשטש ולשלול אינפורמציה מהציבור הרחב.

לאחר מכן, עם פרוץ הקרבות במלחמת הדרום, הוכח ללא צל של ספק איך הכחשת האמת והסתרת המידע היו חיוניים לכל מעשיו של השלטון הצבאי בין השנים 1976 - 1983.

אני מכחיש באופן חד משמעי את קיומם של מחנות ריכוז בארגנטינה או את החזקתם של עצורים במחנות צבאיים, מעבר לזמן ההכרחי לחקירת אדם שנתפס בפעולה ולפני שהוא מועבר לבית כלא (Jorge Rafael Videla, 22 בדצמבר 1977, לשבועון Gente).

אין עצורים פוליטיים ברפובליקה של ארגנטינה, מלבד כמה אנשים שאולי נעצרו על סמך החלטות חירום של הממשלה, עקב פעילותם הפוליטית. אין אנשים שנעצרו כיוון שהם עוסקים בפוליטיקה, או מפני שדעותיהם אינן תואמות את דעת השלטון (Roberto Viola, 7 בספטמבר 1978).

הדרגים הגבוהים ביותר של השלטון הצבאי ניסו להציג לעולם תמונת מצב של חוקיות מרבית. מבלי להתחשב בכל סייג - אפילו בחוקים דה-פקטו - קיימה הדיקטטורה בחשאי מבנה מקביל. עובדה זו הוכחה תחילה נמרצות, אך כאשר הועמדו השלטונות מול ראיות מוצקות - עקב אישומים של בני משפחה ועדויות חטופים ששוחררו - לא נותר להם אלא להודות בקיומו של מבנה מקביל שכזה ובהצגת הסברים מסולפים.

מחנה לה פרלה, היה קיים? כן, זה היה מקום מפגש לעצורים, לא בית סוהר חשאי... המורדים היו שם מוגנים יותר מחבריהם... (15 במרס 1985 - Luciano Benjamín Menéndez לשבועון Gente).

עם זאת, מספר רב של הצהרות ועדויות שנתקבלו בפני ועדה זו, מצביע על נוכחותם של קציני צבא בכירים במחנות המעצר.

מצהירה Martha Alvarez de Repetto (תיק מס' 007055):

נעצרת בביתו בעיר קוריינטס, נלקחתי לתחנת המשטרה בעיר. שם כיסו את עיני ועונתי קשות. משם הועברתי לקזינו לקצינים של מחנה גדוד חי"ר מס' 9. במקום בוצעו עינויים והוצאות מדומות להורג. אחד המבקרים שראיתי במו עיני ואפילו נחקרתי על ידו, היה מפקד הבדיגה ה-VII, האלוף Cristino Nicolaides. גם מפקד קורפוס הצבא מס' II, האלוף Leopoldo Galtieri ביקר שם בנובמבר 1976.

מצד אחד הלכו בתי הסוהר ומלאו עצורים פוליטיים, שניסו להציגם כאילו היו פושעים רגילים, ובכך להכחיש את קיומו של המרדף האידיאולוגי שכבר הגיע לממדים חסרי תקדים בארצנו. מצד שני היה קשר הדוק בין המבנה החוקי הזה, לבין מערכת הדיכוי של עלטה ומוות, שבה התייסרו אלפי נעדרים חסרי כל יכולת להגן על עצמם.

כך, אחרי מעצרים חשאיים ממושכים, ראו רבים מן המשוחררים איך הופכים את החטיפות למעצרים רשמיים על ידי העברתם לבתי מעצר רשמיים או לתחנות משטרה.

Guillermo Horacio Dascal, (תיק מס' 6533), מצהיר:

השכם בבוקר ה- 11 במאי 1978, התעוררתי למשמע פקודות של שני אנשים בלבוש אזרחי, נושאי כלי נשק ארוכים, שהיו בתוך חדר. הם ציוו עלי להתלבש וכיסו את ראשי בציפית, כמו ברדס. הוכנסתי לתא המטען של המכונית. נסענו מרחק מה, איני יכול לאמוד את אורכו. עברנו שער גדול או מקום אחר בו נאלצו להזדהות. המכונית נעצרה. הורידו אותי. אני זוכר שהיו אנשים נוספים במקום, כשישה, באותם התנאים. אחרי פרק זמן מסוים נלקחתי לחדר סמוך. היו בו שולחן או אלונקה. שם חטפתי מכות משניים או שלושה גברים. נשאלתי על זהות תלמידים אחרים לשעבר בבית הספר קרלוס פלגריני. 'הבית', שהיום אני מזהה בשם 'זוביו', היה על האוטוסטרדה ריצ'י. שהיתי בו כ- 40 יום. אח"כ נקראתי בשמי יחד עם עצורים אחרים. חילקו אותנו לקבוצות בנות ארבעה אנשים והודיעו לנו שעד עכשיו היינו נתונים למרותם של ה-CALA - Comando Antisubversivo Libertadores de América (פיקוד אנטי-חתרני, משחררי אמריקה) ושימסרו אותנו כעת כאסירים לשלטונות הצבא. הקבוצה שלי הוכנסה לספסל האחורי של מכונית. נסענו כ- 30 דקות ואז שמעתי איך החוטפים עוצרים מונית, והכניסו לתוכה את ארבעתנו כשהם מגרשים באלימות את הנהג. נסענו זמן קצר ואז השאירו אותנו בתוכה, בסמוך לגרוד הלוגיסטיקה מס' 10 בוילה מרטלי. לפני לכתם איימו עלינו שאם ננסה לברוח, תופעל פצצה שהוכנסה לשם קודם לכן. דקות מאוחר יותר שמעתי שאחת הדלתות נפתחת ע"י אדם שהסיר את הקשרים מעיני ואז הצלחתי לראות שהאיש לבש מדים ירוקים. הוא הביא אותנו לגרוד. שם שיכנו אותנו בתאים נפרדים, הגברים לחוד והאישה לחוד. נאלצנו לחתום מחדש על ההצהרה עליה חתמנו תחת איומים ולחץ במחנה המעצר החשאי. לפי התעודה (העותק השני) שהוצאה ע"י ועד המלחמה המיוחד מס' 1/1, נכנסתי לגרוד הלוגיסטיקה מס' 10 ב- 19 ביולי 1978. שהיתי שם עד ה- 31 באוגוסט 1978. באותו יום הועברנו יחד עם ארבעה עצורים לבית הסוהר בוילה דוטו, והיינו נתונים לשיפוטו של

ועד המלחמה עד ה-3 באוקטובר 1978, בו הוכרו שאני חף מפשע. שוחררתי
ב-5 באוקטובר 1978. למרות שהחל מה-19 ביוני 1978 הייתי נתון לשיפוטו של
ועד המלחמה המיוחד מס' 1/1, קיבלו בני משפחתי ידיעות על מעצרי רק ב-1
בספטמבר 1978.

וקרה גם ההפך: עצורים שהיו בבתי סוהר רשמיים נחטפו, ורבים מהם נעדרים עד
היום. אחרים הוחזרו לבתי סוהר אחרי ששהו חודשים אחדים במחנות מעצר
חשאיים.

... אח"כ הועברתי למקום הידוע בשם 'פואסטו באסקו'... משם אני מועבר, אני
משער בספטמבר, למחנה אראנה... במחנה זה ראיתי את Camps וקצין
המשטרה Miguel Etchecolatz, שהיו מבקרים בו תכופות. בדצמבר 1977
נכנסתי מחדש לבית הסוהר בלה פלטה, יחידה 9, ממנו יצאתי לחופשי ב-24
ביוני 1978.

כל המקומות המופיעים בעדותו דלעיל של ד"ר Juan Amadeo Gramano (תיק מס'
3944), מאז שהוצא מבית הסוהר בלה פלטה, פעלו כמרכזים חשאיים. הוא שהה
בהם שבעה חודשים עד שהוחזר למקומו הרשמי.

הכשרתם של מוסדות שונים למחנות מעצר חשאיים נעשתה בעיקר אחרי ההפיכה
של שנת 1976. עם זאת יש בידי הוועדה תקדימים לפעילותם של מרכזים כאלה,
שפעלו כבר בשנת 1975 בתחום קורפוס הצבא מס' III בטוקומן, ובסנטיאגו דל
אסטרו, כמרכזים ניסיוניים עוד ב'מבצע אינדפנדנסיה'.

מיקומם של מחנות המעצר החשאיים

מבחינת המבנים, פעלו מתקנים אלה בעבר, באחדים מן המקרים, כמחנות מעצר.
אחרים היו מבנים אזרחיים, מוסדות משטרה ואפילו בניינים של הצבא, שהוכשרו
אח"כ למטרה זו. כולם היו כפופים למרות שלטונות הצבא באזור.

מוסדות צבאיים, כגון בית הספר למכונאות של חיל הים (ESMA) בעיר הבירה,
לה פרלה בעיר קורדובה, בית הספר הצבאי במנדוזה ו-קמפו דה מאז'ו הם
דוגמאות לכך.

מקומות ששימשו במיוחד למחנות ריכוז, היו על פי רוב בסיסי צבא ותחנות
משטרה.

כך היה בקורפוס הצבא מס' 1, אם כי יש עדויות על נעדרים ששהו שם, בין השנים
1976 - 1979 החזיקו את רוב העצורים בבניינים שבחסות המשטרה הפרואלית
ושל הפרובינציה של בואנוס איירס.

אנו מתייחסים ל- COT I, Martínez, Puesto Vasco, Pozo de Bánfield, Pozo de
Quilmes, Brigada de Investigaciones de La Plata, Arana, Atlético, Banco,

המבצעים. בין היוצאים מכלל זה אפשר לצטט את Federico Vogelius, איש עסקים ארגנטיני בעל אחוזה, שנחטף למטרות סחיטה בספטמבר 1977. מקום החטיפה: המטה של קורפוס הצבא מס' I. הוא שוחרר אחרי 25 חודשי מעצר במחנות ריכוז שונים, לאחר שהוענש ע"י ועד מלחמה. המקומות שכונו בשם L. T. - Lugar Transitorio de detención (מקום מעצר ארעי) בפי כוחות הצבא והביטחון, היו מחנות לחקירה ראשונית, בהם נקבע אם החטוף ישוחרר או יועבר ל-L.D. - Lugar Definitivo (מקום מעצר סופי). במבנים שעד אז הופעלו למעצרים רגילים, הכביד זרם העצורים הבלתי פוסק על תנאי המעצר, שנעשו קשים מיום ליום עד שנעשו בלתי נסבלים ממש. מצהירה Adriana Calvo de Laborde (תיק מס' 2531):

ישנו בתאים: שתיים, שלוש ולעתים ארבע נשים, על רצפת בטון ללא שום כיסוי. בתחנת המשטרה מס' 5 בלה פלטה, היו הדלתות נעולות במנעול וכל תא מעצר היה באורך שני מטר וברוחב מטר וחצי. משם הועברתי ל'בור של בנפילד' (-) (Pozo de Bánfield). (...). תנאי הבידוד שם לא היו טובים יותר, להפך. המשטר היה קפדני יותר מאשר במס' 5. הרשו לנו לצאת לאכול רק אחת ליומיים. בכל תא היו שלוש נשים או יותר. לאסלת השירותים שימש בקבוק אקונומיקה, חתוך בחלקו העליון.

תנאי החיים במחנות המעצר

ההעלמה החלה מיד עם כניסתם של העצורים למחנות, באמצעות ניתוקם מכל המתרחש בחוץ. מכאן נובע השם 'בורות' שניתן להרבה ממקומות אלה בעגה של מערכת הדיכוי.

לא הייתה זו רק שלילת חופש בלתי רשמית, אלא גם צורת מעצר זדונית, שהובילה את חיי היום-יום לרמות הנחותות ביותר של אכזריות ושיגעון.

כיסוי עיניים

הנחטף היה מגיע בראש מכוסה ברדס ועיניים מכוסות וכך היה כל זמן שהותו במקום. בדרך זו התכוונו לשלול ממנו את תחושת המקום ואת הקשר, לא רק עם העולם שמחוץ ל'בור', אלא גם את הקשר עם סביבתו הקרובה ביותר, מעבר לגופו שלו.

הקורבן עלול היה להיפגע בכל רגע, בלא כל אפשרות להתגונן. בעל כורחו למד להכיר סימנים מוסכמים חדשים, קולות וריחות שבאמצעותם חש בסכנה המתקרבת או במצב רגיעה. זו הייתה אחת המשימות הקשות ביותר. כך מתברר מעדותיהם של העצורים.

העינוי הנפשי של הברדס היה אולי יותר קשה מהעינוי הפיזי, אם כי קשה להשוות ביניהם. העינוי הפיזי מטרתו הייתה להגיע לסף הכאב הנמוך ביותר. הברדס גורם לייאוש, לחרדות ולשיגעון. (...)

חבוש בברדס אני נוכח לדעת שהמגע עם העולם החיצון לא קיים. אין דבר שמגן עליך, אתה בבדידות מוחלטת. קשה מאד לתאר את ההרגשה של פגיעות, בדידות ופחד. העובדה שאתה לא רואה גורמת לדרדרור המורל ושברת ההתנגדות. (...)

להיות חבוש בברדס היה נורא ובלתי נסבל, עד כדי כך שביום רביעי אחד, יום של העברות, אני פורץ בצווחות ומבקש שיעבירו אותי. "אותי... אותי...". 571. הברדס השיג את מטרתו: איבדתי את זהותי כ - Lisandro Raúl Cubas ונעשיתי מספר. עדותו של Lisandro Raúl Cubas, (תיק מס' 6974).

'העברה' הייתה שם נרדף להשמדה.
גם עדותה של Liliana Callizo, מעוררת תדהמה. בעמוד 8 בתיק מס' 4413, היא מתארת:

קשה מאוד לתאר את החרדה של הדקות, השעות, הימים, החודשים והשנים שחייתי שם... (...)

בהתחלה, אין לחטוף שמץ מושג על המקום שבו הוא נמצא. חלקנו דמיינו לעצמם שהוא בצורת עיגול; לאחרים נדמה היה כמגרש כדורגל, כשהשומרים סובבים מעל לראשנו (...)

לא ידענו היכן עומדים, לאן היו מופנים ראשינו ורגלינו. זכור לי שנאחזתי מתוך ייאוש במזון כדי לא ליפול, אם כי ידעתי שאני שוכבת על הרצפה. (...)

שמענו קולות, צעדים, צחצוח נשק, וגם כשפתחו את הסורגים היינו מתכוננים להוצאה להורג. המגפיים הצבאיים סוכבו אותנו כל העת.

שחזור ה-C.C.D. (מרכזי מעצר חשאיים) נעשה באמצעות מאות עדויות של משוחררים, ששהו בהם זמן ממושך כעצורים-נעדרים.

קיים דמיון מפתיע בין השרטוטים שציירו התובעים עפ"י זיכרונם, לבין התיאור המדויק של המקום, כפי שנעשה מאוחר יותר ע"י אדריכלים וצוותים טכניים שפעלו עם הוועדה. ניתן להסביר זאת בצורך הבלתי נמנע של חידוד החושים האחרים וכל מערכת הסימנים שנשמרו בזיכרון לפרטי פרטיהם, כדי להיאחז במציאות ובחיים.

הסימנים האלה היו בעלי חשיבות ראשונה במעלה: חילופי המשמרות, מטוסים ורכבות שחלפו על פני המקום, וכן שעות העינויים.

באשר למיקום, ישנה חשיבות רבה לזיכרון הגופני המוחשי. כמה מדרגות יש לעלות או לרדת כדי להגיע לחדר העינויים, כמה צעדים יש לצעוד עד לפנייה לשירותים; או באיזו מהירות נסע כלי הרכב כשהוביל אותם בכניסה או ביציאה ל-C.C.D. וכו'.

החוטפים הכירו שיטות אלה וניסו לא אחת לבלבל את הזיכרון בתחבולות שונות. לעתים היו נוסעים במכונית ללא כל מטרה, רק כדי לבלבל את דעתם. שיטה אחרת

הייתה להוביל את העצורים לשירותים כשראשם מכוסה, בשורה עורפית ובלוויית מכות, דבר שהגביר את הקושי לאתר את המקום. כך גם קרה בהפרעות החוזרות ונשנות של שעות השינה.

אך למרות הכל, רבים מאותם עצורים-נעדרים הצליחו להרכיב את התמונה בהאזנה לרעשים כמו טפטוף ממכל מים, קולות שאיבה מבור ביוב, דיבורי אנשים בזמן האוכל, ציוץ הציפורים או קול הספינות במזח.

כאשר נתבקשו העצורים ע"י ה- CONADEP לזהות את ה- C.C.D. הם ביקשו לא פעם לכסות את עיניהם במטפחות או בתחבושות, או שפשוט עצמו את עיניהם בחוזקה, כדי לחוות מחדש את ההרגשה הנוראה הזו ולעבור שוב את כל מסלולי הכאב.

חסימת העיניים גרמה בד"כ לפגיעות בראייה, אומר Enrique Nuñez, (תיק מס' 4846):

...קשרו את עיני בתחבושת מזוהמת והידקו אותה כל כך, שעניי שקעו בחוריהן ונעצרה זרימת הדם. ראייתי נפגעה קשות ובמשך שלושים יום לאחר שחרורי מ'סנטרו גרירו' בפרובינציה של חוחוי, הייתי כעיוור...

דלקת העיניים הייתה המחלה הרגילה ביותר שנגרמה בעקבות שיטת עינוי זו. פגיעה חמורה מזו ושכיחה פחות, הייתה זיהום העפעפיים. מספר העד בתיק מס' 2819:

בקמפו דה מאז'ו, לשם הובלתי ב- 28 באפריל 1977, השיטה המקובלת הייתה להחזיק בעצור במשך כל ימי מעצרו, ראשו מכוסה, בישיבה ובלתי יכולת לנוע. העצורים הוחזקו באולמות גדולים שהיו בעבר אורוות סוסים. ייתכן שאין בכוחן של מילים אלה לתאר את המציאות לאמיתה. ייתכן שכשאתה שומע את המילים 'כל ימי המעצר בראש מכוסה ובישיבה', אתה חושב שאלה הן מילים גרידא. אך לא כך הדבר. נאלצנו לשבת על הרצפה בלי להישען על קיר, מאז השכמתנו בשעה שש בבוקר ועד לכתנו לישון בשעה שמונה בערב. כך ישבנו במשך 14 שעות ביום. וכשאני אומר 'בלי לדבר ובלתי לזוז', אני מתכוון לכך ממש. אסור היה לפצות פה ואפילו לא להפנות את הראש. פעם נשמט שמו של מישהו מרשימת הנחקרים, הוא פשוט נשכח. כך חלפו 6 חודשים, ורק אח"כ הבחינו בו, אחרי שאחד השומרים ראה משהו מוזר בעובדה שהוא לא נקרא, ותמיד היה באותו מצב ולא הועבר. הוא דיווח על כך לחוקרים, והם החליטו להעבירו עוד באותו שבוע, כיוון שכבר איבד כל ערך לגביהם. אדם זה ישב, כשראשו בברדס בלי לפצות פה ובלתי לזוז במשך 6 חודשים כשהוא מחכה למותו. כך ישבו העצורים כשהם קשורים בשלשלאות למנעול, אישי או קבוצתי. המנעול האישי היה מעין אזיקים שנקשרו לרגליו; הקבוצתי היה שרשרת שאורכה כ- 30 מטר, כדי שתוכל להגיע עד לפינות האולם הרחוקות ביותר. כל מטר וחצי, לפי הצורך, קשרו עצור אחד וכך נקשרו כולם זה לזה. בשיטה זו נהגו בקביעות.

גם עדותו של Enrique Cartelletti (תיק מס' 3523) מבהירה שיטה זו. הוא שהה
ב- ESMA (בית ספר למכונאות של חיל הים) לאחר שנחטף ב- 22 בנובמבר 1976:

שמו אזיקים על קרסוליי, ובמשך כל הזמן היו ידיי קשורות. כאשר הועברתי
לקומה השניה, אחרי שעברתי דרך ה'מכונה', יכולתי לחוש שהמקום מלא
אנשים. הצמידו אותי לשני מוטות, עץ לא גבוהים במיוחד והשכיבו אותי על
מזון. ברגלי הימנית פשט זיהום עקב קשירת האזיקים. החליפו את האזיקים
והעבירו אותם לרגלי השמאלית ולקצה השני קשרו קליע של תותח...

לכל עצור נקבע מספר

במחנות המעצר החשאיים (C.C.D.) נקבעו מספרים כדי לזהות את העצירים.
לפעמים השתמשו באותיות לפני המספרים, כדי לטשטש את זהותם של החטופים.
בהקשר לכך נאמר בתיק מס' 2356:

ברגע זה היא נוכחת לדעת שהם נקראים במספרים. לא בשמם הפרטי או בשם
המשפחה. היא נזכרת במספרה: 104. היא זוכרת שקראו לה כשהגיע תורה
לעינויים... (עדותה של M. de M.).

מרגש כעדותו של Lisandro Cubas ששמענו קודם לכן, כאשר אמר: "איתי...
איתי... 571".

מיד עם הגיעם, נצטוו לזכור את המספר, כי כך ייקראו מכאן ואילך כדי ללכת
לשירותים, לחדר העינויים, או להעברה. שיטה זו ננקטה כדי לטשטש את זהות
החטוף, אך גם בכדי שאפילו השומרים והסוהרים לא ידעו דבר על זהות העצור
וכך תמנע דליפת אינפורמציה אל מחוץ למחנה המעצר.

העינויים

מחנות המעצר החשאיים (C.C.D.) תפקדו בראש וראשונה כמחנות עינויים, פעלו
בהם 'אנשי מקצוע' והיו חדרים שהוכשרו לכך במיוחד. חדרים אלה כונו בשם
האירוני 'חדרי הניתוח'. הם היו מצוידים במכשירי עינוי שונים. בפרק מיוחד נדון
בנושא זה באופן מפורט, אך יש צורך להתייחס לכך חלקית גם כאן, מפני
שההתנסות הנוראה הזאת הייתה חלק מחיי היומיום ב-C. C. D.

מנות העינוי הראשונות נועדו 'לרכך' את העצור שזה מקרוב הגיע לתפקיד זה לא
הוקצבו אנשים מיוחדים.

בשלב מאוחר יותר, מתוך השערה שיש בידי העצור אינפורמציה מעניינת, החלו
בסדרות עינוי מידי תחת פיקודם של חוקרים מיוחדים.

כלומר לא נעשתה אפילו הערכה מראש כדי לדעת אם לחטוף פוטנציאלי יש בכלל מידע רלוונטי בשביל החוטפים.

כתוצאה משיטה חסרת מעצורים זו, נחטפו ועונו אנשי קבוצות חמושות, בני משפחותיהם, חברים ועמיתים ללימודים ולעבודה, פעילים במפלגות פוליטיות, אנשי דת, או חילונים שפעלו להטבת מצב החלשים, פעילים באוניברסיטאות, באיגודים מקצועיים, מנהיגים שכונתיים ובמקרים רבים מאד אף אנשים שלא עסקו מעולם בפעילות פוליטית או ציבורית כלשהי.

די היה להיות רשום בפנקס טלפונים כלשהו כדי לשמש מטרה לציד של 'כוח משימה'.

בדרך זו ניתן להסביר את העובדה שמעונים רבים מסרו שמות של אנשים כלשהם, יהיו אשר יהיו, ובלבד שיחדלו לייסרם. על פי מידע שניתן על ידי אחד המשתתפים ב'כוח המשימה 2' (GT-2) (תיק מס' 7170), אחרי שנת 1977 לא היה עוד צורך לערוך חקירות מודיעיניות, כיוון שהחלו לעצור אנשים ששמותיהם הושגו בעינויים.

לכן קרו מקרים רבים כמו זה של Jorge Berstrin (תיק מס' 2803) המספר:

...ב-1 במרס 1977 הייתי בכיתה של חברה לעבודה בעיר גנרל רוקה, בפּרובינציה של ריו נגרו, כשקבוצת אנשים חמושים פרצה לבית. קשרו אותנו באזיקים, שמו עלינו ברדסים ולקחו אותנו, בכלי רכב שונים, למחנה מעצר סמוך לעיר נאוקן. רק מאוחר יותר גיליתי את סיבת מעצרי. אחייניתו של האחראי על העובדים במקום עבודתי, שגרה בבאיה בלנקה, באה לביקור בגנרל רוקה והייתה בדירה שממנה נחטפנו, כיוון שהכירה את בעלת הדירה, שהיא חברתי לעבודה. בפנקס הטלפונים של האישה מבאיה בלנקה הופיעה כתובת הדירה. היא נעצרה בעיר זו והוכרזה זמן קצר לאחר מכן כמי 'שנורתה במהלך תקרית'. ימים מעטים אחרי מעצרה, נחטפנו שנינו, אני ובעלת הדירה, שהייתי בה לגמרי במקרה. כשהבחינו בטעות, שוחררנו. תחילה אני וחמישה ימים מאוחר יותר גם חברתי לעבודה...

בתוך כלל המרדפים הללו, אפילו שם משפחה נפוץ עלול היה להפוך את האדם למטרת ציד שרירותי. Raúl Romero (תיק מס' 2590), מצהיר כי ב-21 בספטמבר 1977 בשעה 19:30 נעצר עם אישתו בדירתו. הוא מתאר את תנאי החיים האינדיבידואליים ב-C.C.D., שזוהה מאוחר יותר בשם ה'בור של קילמס', והעינויים הקשים שנאלצו לסבול. משם שוחרר ב-4 באוקטובר אותה שנה, כשהבחינו חוטפיו שלמעשה אין זה Víctor Hugo Romero, מי שהיה הדייר הקודם של הדירה, שלרוע המזל נקרא באותו שם משפחה.

בנוסף לפעולת 'הריכוך' שנועדה להשיג מידע, היו העצורים במחנות נתונים לעינויים עקב סיבות שלא היה להן קשר ישיר עם המעצר. Carlos Enrique Ghezan, תיק מס' 4151, היה עצור ב'אל בנקו' וב'אולימפו' והוא מספר:

...חטפנו מכות קשות ועינויים על כל עבירה קלה על חוקי המחנה. חשתי בזאת בהזדמנויות רבות. מאורעות הקשורים למערכת הדיכוי מחוץ ל'בור', כגון מותו של איש צבא כלשהו, תקריות עם אנשי צבא, התרחשויות בתחום הפוליטיקה, מאורעות במקומות אחרים בעולם - כמו למשל התקדמות המהפכה הסנדיניסטית - שימשו תואנה להגברת הדיכוי ולהחמרתו...

מעדויות רבות ניתן ללמוד על מקרים של התאכזרות מיוחדת כלפי עציר כלשהו ללא כל סיבה, עקב סירובו לשתף פעולה עם מעניו, או עקב סיבות שאין להן כל קשר עם העצור.

בתיק מס' 4152 מספרת Susana Leonor Caride שאחרי החטיפה 'בדרך המקובלת', נעצרה-נחטפה ב- 26 ביולי 1978 בשעה 23:00 בדירתה ברחוב פראגטה פרסידנטה סרמינטו 551, בעיר הבירה. עשו לה הוצאה להורג מדומה. השמיעו באוזניה הקלטה של קולות ילדים, נאמר לה כי אלה הם אמה ובניה ואז איימו עליה כי:

...אם לא אומר להם את כתובתו של ד"ר Guillermo Díaz Lestrem, הם ייענו את בתי בת ה-10 והוסיפו ש'היא מצוינת בשביל המכונה'.

(...) קרוב לצהרים, אני נותנת להם את מספר הטלפון של Díaz Lestrem. כשצלצלו הוא כבר לא היה בבית. לפיכך הכו אותי מחדש, ונחקרתי על פעילותי ועל שמות אנשים שמעולם לא שמעתי.

(...) כשהגעתי, זרקו אותי בחצר, וזמן קצר לאחר מכן נלקחתי ל'מכונה', כך כונה הדרבן חשמלי. העינויים נמשכו, אינני זוכרת כמה זמן. מצבי היה עגום. שוב נזרקתי לחצר. אחרי זמן קצר נלקחתי לחדר קטן. שם נחקרתי בידי מי שנקרא Turco Julián. הוא החל להכותני בשרשראות ואח"כ בשוט. בצעקות ובקללות נזרקתי שוב לאותה חצר.

(...) שם חשתי שגופי בוער וכואב כולו, וכדי להגביר את עוצמת הכאב שפכו עלי מי מלח.

(...) אינני יודעת כמה זמן שכבתי כך. לפתע שמעתי קול שואל על אודות מה שאירע במחלקת התכנון של המשטרה הפדרלית; במקום הניחו פצצה. איש אחר ענה שזה היה 'מעשה פוליטי'. בתגובה לתשובה זו, החל Turco Julián לצעוק ולגדף. הוא כבל בשלשלאות את כל מי שהיה במקום. המאורע כולו נראה היה כלקוח ממחזה בלהות. היינו קשורים בשלשלאות ועינונו חבושות, ספגנו מכות מכל עבר. נפלנו זה על זה בזעקות אימה ופחד; חשתי שאנשים נוספים בועטים ומכים ומושכים בשערותינו כשנפלנו. כשהשתרר שקט נשמעו אנחות, יבבות כבושות ונשימות קטועות. לאחר זמן מה שוב שפך עלי משהו מי מלח, גופי היה מלא כוויות, גוש בשר. שמעתי שחוליאן אומר להם לפנות אותי, לפני שהוא יהרוג אותי.

נוסף לניסיון התנקשות טרוריסטי, שימשו עוד סיבות חיצוניות, כמו בקשת ההגנה שהוגשה לבית משפט, תואנה להגברת העינויים נגד המצהירה:

...בסביבות סוף חודש יולי או אולי ראשית אוגוסט, איבדתי את תחושת הזמן לחלוטין, נלקחתי באלימות רבה מהתא ל'חדר הניתוחים', במכות וגידופים

נאמר לי בין היתר שד"ר Díaz Lestrem הגיש עבורי עתירה לצו הבאה ('הביאס קורפוס').
(...) הכו אותי, התכוננו לקחת אותי ל'מכונה', אך לפני זה חטפתי מכה חזקה מאוד בצלעותי, נשמתי נקטעה ואז הניחו לי (התוצאה - שתי צלעות שבורות).

צוות העובדים

לרוב לא נטלו החיילים הסדירים חלק בפעילות השוטפת במחנות המעצר החשאיים, מלבד בפורמוסה ובבסיס חיל האוויר 'אל פלומר', שבהם אילצו אחדים מהם להשתתף במשימות שונות במחנה. גם לא כל אנשי הצבא והביטחון נטלו חלק בהן. הדעה הייתה שיש להחזיק את מחנות המעצר החשאיים בבידוד, ולפעול תחת מסווה של סודיות מוחלטת. צוות העובדים המיועד לשמירה במרכזים אלה היה מורכב בד"כ מאנשי ה-Gendarmería Nacional, מערכת בתי הכלא הפדרליים או המשטרה, תמיד תחת פיקודו של קצין מכוחות הצבא. צוות השומרים לא שימש בד"כ לחקירה ועינוי. יש בידינו עדויות על שומרים במחנות שגילו דאגה והפגינו אנושיות בראותם את מצבם העגום והנורא של העצורים:

...הייתי עצור בבור של קילמס החל מה-12 בנובמבר 1977. פעם כאשר לא הגיעה מנת האוכל שלנו ממחנה צבאי סמוך, הטוראי המכונה 'מוצץ' קנה בכספו מצרכי מזון ובישל אותם בעצמו עבורנו. כאשר השתפרו תנאי המעצר, גם הטוראי חואן קרלוס, שהשתייך כנראה לצבא, נתן לנו סיגריות במתנה (תיק מס' Fernando Schell, 2825).

עם זאת, חשוב לציין שמקרים אלה הם בודדים בלבד. רוב העובדים במחנות המעצר החשאיים רק הוסיפו עונשים, כדי לפגוע במצבם הגופני והנפשי של העצורים.

התזונה

המזון המצומצם ואיכותו הגרועה שימשו למעשה דרך עינוי נוספת. העצורים ניזונו - בהתאם למקום - פעם או פעמיים ביום. במקרים רבים עברו ימים מבלי שניתנה להם מנת מזון כלשהי. באחרים, קיבלו מים עם קמח וקרביים לא מבושלים של בעלי חיים. בד"כ היו המנות קטנות מאוד ולא הספיקו לכולם, ומי שניסה לתת את מנת מזונו למישהו חלש או פגוע יותר, נענש בחריפות. הסולידריות הייתה אסורה בהחלט.

עם זאת, חיכו האנשים לרגע זה בקוצר רוח. כיוון שיכלו לא רק לאכול משהו, אלא גם להסיר את הברדס מראשם ואולי אפילו ליצור קשר עם אדם אחר, למרות שהדיבור בין העצורים היה אסור לחלוטין, ועל כך היו נענשים באכזריות רבה. בתיק מס' 1277, בעדותו של Héctor Mariano Ballent אנו יכולים לקרוא:

...היחס ב-COT I מרטינו, היה ברוטלי מבחינה גופנית ונפשית. אם מישהו שאל מה השעה, שאלו אותו האם הוא צריך לצאת: אם נתנו מרק עשו זאת בצלחת שטוחה ובמזלג. יום אחד היה נזיד 'קריר'. היו שני עצורים שלא היו

מסוגלים לקום, הנזיד היה עם תירס שנלעס כבר קודם לכן ע"י השומרים, האוכל כלל בד"כ קמח תירס, *מטה* - mate - ופרוסת לחם...

כל המשוחררים מאוחדים בדעתם בתארם את תנאי התזונה והמחיה האימים, שהיו מנת חלקם במשך כל תקופת המעצר, דבר שגרם להידרדרות מצבם הגופני של העצורים. בזיכרונו של Antonio Horacio Miño Retamozo (תיק מס' 3721) עולה:

העונשים לא פסקו אף פעם. הכל היה מאורגן באופן מדעי, החל בעונשים וכלה במזון. בבוקר הביאו לנו *מטה* ללא סוכר. רק לפעמים נזרקה מעל לראשינו פרוסת לחם קשה, שהיינו מחפשים בייאוש. האוכל היה חסר טעם ולא כלל בשר. פעם היה מלוח מדי ופעם תפל לחלוטין. כל עצור היה נותן את האוכל פעם בפיו ואז מעבירו לשכנו וכך עד הסוף. אם הכמות הספיקה היו אוכלים שוב...

המצב הסניטארי

המשטר החמור והקפדני גרם להחרפת המחלות שהיו לעצורים לפני המעצר, ואחרות שנגרמו עקב כוויות, שטפי דם וזיהומים. לנשים רבות פסק המחזור החודשי כתוצאה מהתנאים, שמטרתם העיקרית הייתה להרוס את אישיותם של העצורים.

הטיפול הרפואי, במקרים רבים:

...נעשה בידי עצורים שהיה להם ידע כלשהו ברפואה, דבר שלא מנע מהרבה אנשים שימותו בעת העינוי. (עדותו של Villani, Mario, תיק מס' 6821).

N. B. B. (תיק מס' 1583), שנעצרה ב'בנקו' עם בעלה חורחה, נאנסה שוב ושוב, עד שקיבלה שטף דם. היא הובאה למרפאת ה'בור' ושוחררה לאחר מכן:

...יומיים לאחר אשפוזי נבדקתי ע"י רופא בשם ויקטור, שהיה עצור זה שנה, בעל מבטא קורדובאי. הוא טיפל בעצורים ביד קשה. הוא רשם לי טיפול במקרישים. נודע לי שוויקטור זה הועבר למחנות מעצר שונים כדי לטפל בחטופים, על אף היותו עצור.

מצבם הירוד של אמצעי התברואה, השפיע במיוחד על הנשים שילדו בעת מעצרן, כפי שנראה בפרק מיוחד לכך.

ההיגיינה

התנאים במעצר היו נוראים. העצורים שכבו בצפיפות על מזרנים מזוהמים בדם, שתן, קיא וזיעה. היו מקרים בהם נאלצו לעשות את צורכיהם בדליים שנלקחו משם לאחר מכן. במקרים אחרים לא הובאו להם כלים, והם עשו את צורכיהם במקום.

Daniel Osvaldo Pina, (תיק מס' 5186), שנחטף במנדוזה אומר:

נרדמתי באותו רגע. לפתע חטפתי בעיטה. אני מבהיר שהיינו ישנים על הרצפה שהייתה שטופה בשתן.

חוסר ההיגיינה החריף עם הגדלת מספר האנשים במקומות אלה. שוב, Héctor Mariano Ballent, נזכר כי במרטינו ב-COT I, נאלצו ה'נספגים' לדאוג בעצמם לניקיון הצריף שבו שכנו, הם היו צריכים להוציא את בלואיהם ואת המזון היחיד שעליו היו ישנים שמונה איש, ארבעה מהם כלפי מעלה והאחרים כלפי מטה.

העצורים נצטוו לבקש רשות מהשומרים ללכת לשירותים. השומרים חיכו עד שיוורמו ידיים רבות ואז הותר להם ללכת, אך לא יותר מפעמיים ביום. הם הובלו ב'רכבת' כשהם אוחזים במותניו או בשכמו של החבר שלפניהם, עם ברדס לראשיהם. כך נהגו בכל המחנות. השומרים ניצלו הזדמנות זו כדי לספק את צורכיהם הסדיסטיים, כשהם מכים על ימין ועל שמאל, ללא אבחנה, את כל העצורים. גברים או נשים נאלצו להתרחץ או לעשות את צורכיהם בנוכחות שומריהם. במחנות אחדים התרחצו העצורים בקבוצות כשהם נשטפים בצניור, תמיד עם ברדס לראשם.

ניקיון השירותים והתאים היה תלוי ברצונם הטוב של השומרים. היו מקרים בהם אולצו נשים לנקות בידיהן את המשתנות בשירותי הגברים. מצב זה של חוסר היגיינה מחריד כל כך, גרם לכך שהעצורים מלאו בכינים. לא פעם היו מחטאים אותם כצאן באמצעות קוטלי חרקים.

העברות

בחלקם הגדול של מחנות המעצר הייתה המילה 'העברה' קשורה באופן ישיר לרעיון המוות. בעצורים התעוררה ברגעים אלה חרדה עצומה ובאותה עת גם תקווה. נאמר להם שהם יועברו למרכזים אחרים או ל'חוות התאוששות', וזאת כדי למנוע כל התנגדות. לא היה להם שמץ של ידיעה לאן הם נלקחים - למקום אחר או למוות - מה שהוסיף פחד ממושך ועמוק. הם הועברו בד"כ אחרי שנלקחו מהם את בגדיהם וחפציהם האישיים המעטים, שנשרפו מיד לאחר מכן. לעתים היו מזריקים להם סם הרדמה. היו מנסים להרגיעם קמעא ע"י התקווה הקלושה שאולי יישארו בחיים. הרגשה זו הייתה מתפרצת בעוצמה רבה בשל העובדה שסביבתם הייתה זרועה אימה ומוות.

הרבה עדויות נאספו על הטיפול המיוחד אשר זכו לו העצורים שהופיעו אח"כ כאילו 'נפלו בתקריות'.

ימים מספר לפני הוצאתם להורג, היו עצורים אלה מקבלים מזון טוב יותר. הם הוכרחו להתרחץ, כיוון שקשה היה לתת אחר כך הסבר הגיוני לציבור על 'טרוריסטים שנפלו בתקריות', עם גוויות של אנשים רזים, מעונים, מגודלי זקן ולבושי סחבות.

היו אלה מעשי אכזריות שאין להם שיעור: חיזקו באדם את התקווה לחיים אך למעשה הובילו אותו למוות.

אנטישמיות

בהודעות לעיתונות שיצאו באוקטובר 1981, הכחיש שר הפנים דאז, Albano Jorge Harguindeguy, את הטענה שהשלטון הצבאי הוא אנטישמי, עם זאת הודה שזו 'משימה קשה מאד לפקח על כל העובדים, שביניהם יש אולי סדיסטים או אנשים בלתי שפויים' (Crónica 10-1-1981).

עפ"י עדותו של R. Peregrino Fernández, קצין המשטרה הפדרלית, וחבר בקבוצות הסיוע של השר Harguindeguy:

Villar (אלברטו, שמונה אח"כ לתפקיד ראש מטה המשטרה הפדרלית) ו-Veyra (חורחה מריו, קצין של המשטרה הפדרלית), שימשו אידיאולוגים. הם המציאו ספרות מתאימה ופירושו יצירות של אדולף היטלר וסופרים נאצים ופשיסטים אחרים.

אידיאולוגיה זו גרמה להתאכזרות מיוחדת כלפי עצורים ממוצא יהודי. במחנה המעצר החשאי 'לה פרלה', Liliana Callizo, (תיק מס' 4413) מספרת:

שמעתי את הצווחות של לויין, כשהם היכו וקללו אותו בשל היותו יהודי...

Alejandra Ungaro (תיק מס' 2213), מספרת שאחרי שהוכתה, בעיקר בגבה ובראשה, "ציירו על גופי צלבי קרס בצבע חזק מאוד". ב. C.C.D. 'אל אתלטיקו', כינה אחד מהמענים את עצמו בשם 'הפיהרר הגדול' וציווה על העצורים לצעוק: "הייל היטלר!". בלילות שמענו תמיד הקלטות של נאומיו. (D. Barrera y Ferrando, תיק מס' 6904). בעת ביקור הוועדה במחנה המעצר החשאי 'אולימפו', ב-24-5-84, הצביע העד Mario Villami לעבר האולם ואמר:

ראיתי על הקיר צלב קרס עשוי נייר צבעוני (תיק מס' 6821).

מעדויות אחרות עולה ההערצה וההזדהות של השומרים עם הנאצים:

כאשר היו מכים אותנו, אמרו לנו: "אנחנו הגסטאפו!" (Reyes Jorge, תיק מס' 2563, מחנה מעצר חשאי, גודד מס' I פטריסיוס).

הערצה זו הייתה סיבה נוספת להחמרת העונש, כפי שמתארת Elena Alfaro (תיק מס' 3048), שנעצרה במחנה המעצר החשאי 'אל וזוביו':

החיים במחנה היו סיוט נורא עבור כל אחד, אך מצבם של היהודים היה גרוע יותר. הם שימשו מטרה מתמדת לחבטות ולמכות אלימות, עד כדי כך שרבים מהם העדיפו להסתיר את מוצאם באומרם למשל שהם פולנים קתולים.

לפעמים גרמה עובדה זו להקלת הייסורים של הקורבנות, כפי שקרה ל- Rubén Schell (תיק מס' 2825), שהיה עצור במחנה המעצר החשאי בקילמס. בשל מבטאו הגרמני ומראהו החיצוני, הוטב היחס כלפיו. אחרי סדרת עינויים ארוכה מידי 'קוקו' או ה'קולונל', הוא אמר לו: "שמע, ברנש, מה אתה עושה עם חתיכות השחורים האלו? הרי עם הצורה שלך היית צריך להיות 'אס אס' והראה לו צלב קרס שהיה מקועקע על זרועו. הוא ציווה לתת לו מזון טוב יותר, וכך היה." מאז אותו רגע לא עוניתי עוד" - מוסיף Schell.

האנטישמיות הופיעה כתוצאה מעיוות של הנוצרות במיוחד והדתיות בכלל. הייתה זו למעשה דרך להסוות את המרדף הפוליטי והאידיאולוגי. ההגנה על אלוהים ועל הערכים הנוצריים הייתה גורם אידיאולוגי פשוט ומוכן למדכאים, עד הרמות הארגוניות והתרבותיות הנמוכות ביותר. הצורך בהזדהות בא כדי לעצב 'מוסר קרבי' לכל העובדים במערכת הדיכוי, להשקיט את מצפונם מבלי שיעמיקו בסיבות ובמטרות האמיתיות שהביאו לרדיפתם והענשתם לא של מיעוט קיצוני בלבד, אלא גם של גורמים פוליטיים, חברתיים, דתיים, כלכליים ותרבותיים שונים, בשיטות נוראות.

חיפוש נערך בביתו של Eduardo Alberto Cora (תיק מס' 1955), שנחטף עם אשתו. אחרי שהרסו את כל מה שבא לידם, כתבו החוטפים על הקיר כתובת בה נאמר: 'יחי קריסטו מלך, קריסטו מושיע'. בחיפושים אחרים נשמעו הצעקות: 'למען אלוהים ולמען המולדת'.

החוטפים התנהגו כמי שזכותם לקבוע את חייו ומותו של כל עצור: כאשר החוטפים התחננו לאלוהים, היו השומרים חוזרים ואומרים: 'כאן, במקום הזה, אלוהים זה אנחנו', מתוך הרגשה משיחית בלתי רציונלית (Reyes Jorge, תיק מס' 2535).

העצורה Nora Iadorola (תיק מס' 1471), נאלצה לחזור פעמים רבות על המלים: 'יחי Videla, Agosti, Massera, יחי אלוהים, המולדת והבית!'

האנטישמיות הייתה למעשה ביטוי נוסף של הקבוצות המדכאות במסגרת החזון החברתי הטוטליטרי של המשטר השליט. Nora Stejilevich (תיק מס' 2535), עסקה באריות חפציה לנסיעה לישראל כאשר פרצה לביתה קבוצת אנשים שחיפשה את אחיה חרארדו. היא עמדה לנסוע עם קבוצת אנשי מקצוע שעבדו ביחד על פרוייקט מיוחד. באותו יום, ה- 16 ביולי 1977, אחרי בדיקת הבית כולו והחרמת ספרים ותעודות, ואחרי שגילו שהאדם שהם מחפשים איננו, לקחו את נורה אתם.

הם איימו עליי על שאמרתי מלים 'ביהודית' ברחוב (שם המשפחה שלי) ועל שאני חתיכת 'מוישה' מחורבנת, ושיעשו ממני סבון... (...)
(...) נלקחתי ישר לחדר העינויים ועינו אותי בדרכן חשמלי.
(...) נשאלתי על שמות האנשים שעמדו לנסוע אתי לישראל... החקירה התרכזה בנושאים יהודיים. אחד מהם ידע עברית, או לפחות כמה מלים ששיכך נכון במשפטים שונים. הם רצו לדעת אם נערכים אימונים צבאיים בקיבוץ. הם רצו בתיאורם של מארגני תכנית הלימודים, כמו זו שלמדתי בה (שירות לעם). תיאור הבניין של הסוכנות היהודית (שהכרתי היטב), וכו'. הם הבטיחו לי שהבעיה שמדאיגה אותם היא בעיית הפעילות החשאית, ש'הבעיה היהודית' היא שנייה בחשיבותה לגביהם, ושהם אוספים אינפורמציה.
(...) בעת החקירה יכולתי לשמוע את צווחות אחי וחברתו Graciela Barroca. זיהיתי את קולותיהם בבירור. המענים התייחסו בחקירה לצלקת שיש לכל אחד מאתנו, לאחי ולי, על הגב; מה שאישר לי את דבר נוכחותו במקום. מאז לא נודע לי עליו דבר (...). כמה ימים מאוחר יותר אמרו לי שנעצרת בטעות, אבל שאזכור שהייתי שם.

Juan Ramón Nazar (תיק מס' 1557), מנהלו לשעבר של העיתון 'Opinión', מטרנקה-לאוקן, מעיד על אחת החקירות שנערכו לו:

האנשים גילו יחס אנטישמי מובהק. הם שאלו אם אני מכיר את 'תכנית אנדינה', שלפיה ישראל עומדת להשתלט על חלק של הפטאגוניה.

Miriam Lewin de García (תיק מס' 2365), שהייתה עצורה חשאית בבסיס של חיל האוויר, מתארת:

היחס הכללי היה של אנטישמיות מובהקת. פעם נשאלתי אם אני יודעת אידיש. עניתי בשלילה. אני יודעת רק מספר מלים. השמיעו לי קלטת שהושגה ע"י ציתות חשאי לטלפון. המדברים היו כנראה שני בעלי עסקים ארגנטינים ממוצא יהודי, שדיברו אידיש. היה לחוטפים רצון מיוחד להבין את תוכן השיחה.
(...) עם המידע שנתקבל, נערכו ארכיונים, בהם שמות וכתובות של תושבים ממוצא יהודי, תוכניות של בתי כנסת, של מועדוני ספורט, של בתי מסחר ועוד.
(...) "היהודי הטוב היחיד - הוא יהודי מת", היו אומרים השומרים.

Daniel Eduardo Fernández (תיק מס' 1131), היה בן 19 באוגוסט 1977, ועומדת לו זכות בלתי רגילה: הוא יצא חי ממחנה המעצר החשאי קלוב אתלטיקו. מהניסיון הבלתי נשכח, הוא זוכר:

הם שאלו אותי שוב ושוב, אם אני מכיר יהודים: חברים, אנשי מסחר, או בכלל, די בעובדה שיהיו יהודים.
(...) היה שם מענה אחד שנקרא בשם קונג-פו. הוא הפעיל את כישוריו בקרטה על שלושה ארבעה אנשים בעת ובעונה אחת - תמיד בעצורים ממוצא יהודי - בהם בעט וחבט באגרופיו.

היהודים נענשו במיוחד על עצם היותם יהודים. נאמר להם שפעילי המחתרת נתמכים ע"י ה'דאי' א"א (DAIA) והציונות הבינלאומית, ואילו ארגוני ה'בורות' נתמכו ע"י 'אודסה' (ארגון בינלאומי לתמיכה בנאצים).

נגד היהודים הופעלו כל שיטות העינוי, אך בעיקר אחת שהצטיינה בסדיזם ואכזריות: ה'רקטוסקופיו'. צינור שהיו מחדירים לפי הטבעת של הקורבן, או לבית הרחם של האישה, דרכו הכניסו עכבר שהיה מנסה למצוא את דרכו החוצה, כשהוא נושך את האיברים הפנימיים של הקורבן.

באותו מקום של עינוי והשמדה, Pedro Miguel Vanrell (תיק מס' 1132), מאשר שהיהודים נצטוו להרים יד ולצעוק 'אני אוהב את היטלר'.

השומרים היו פורצים בצחוק, מפשיטים את האסירים מבגדיהם ומציירים על גופם צלבי קרס בתרסיס. שאר האסירים ראו אותם כמקלחות, ואז השומרים זיהו אותם והכו בהם שוב.

Vanrell זוכר מקרה מיוחד על יהודי שכונה בשם 'צ'אנגו' שהשומר נהג להוציא אותו מהתא אל החצר.

הוא נצטווה לעכס בישבנו, לנבוח ככלב וללקק את מגפיו. הוא עשה זאת ממש היטב. חיקה את הכלב באוטנטיות רבה, שאם לא היה עושה את רצונו של השומר היה סופג מכות נוספות.
(...) אח"כ ציווה עליו לחקות התול.
(...) במקום הזה נהג הטורקו חוליאן להחזיק מחזיק מפתחות עם צלב קרס, וצלב נוצרי היה תלוי על חזהו. הוא נהג לקחת כספים ממשפחות העצורים היהודים.

שיתוף פעולה מצד אסירים

ברוב מחנות המעצר הגדולים השיגו השלטונות בעיניים, צורות שונות של שיתוף פעולה מצד אסירים מספר. הם הקימו יחידות סיוע של משתפי פעולה, ששמשו לתחזוקה וניהול של מחנות המעצר החשאיים ובמספר מצומצם יותר אף בעבודות הקשורות ישירות לדיכוי. כך יצאו רבים מהם להסתובב עם חוטפיהם, כדי לזהות ברחוב חברים נוספים של הארגון הפוליטי שאליו השתייכו. יש גם עדויות על חברים בקבוצות אלה, שהשתתפו באופן פעיל בעינוייהם של עצורים אחרים. התהליך של הרס האישיות, שהיה אחד מיעדיה החשובים של השיטה, קבע שבחלק מהמקומות (כגון מחנה המעצר החשאי 'זוביו'), ייקרא אולם המגורים של המשתייכים לוועדה בשם 'אולם Q', דהיינו 'אולם השבורים' (Quebrados), ואלה 'שנשברו' היו מוצגים בפני המפקדים כאותות ניצחון.

אם כי עצורים אלה זכו בד"כ ליחס מתחשב יותר בהשוואה ליתר האנשים במחנות המעצר החשאיים - הותרו להם ביקורים לבני משפחה או קשר טלפוני אתם - חלק גדול מהם מופיע היום ברשימת הנעדרים.

האדריכל Roberto Omar Ramírez (תיק מס' 3524), שנחטף ב- 27 ביוני 1978 בקולנוע 'קפיטול' בעיר הבירה, שהה במחנות המעצר החשאיים 'אל בנקו', 'אולימפו' ו-ESMA, מה שאפשר לו להכיר היטב את המבנה ואופן הפעולה של אותם גופים. הוא מסביר מה פירוש 'ועד' או 'סטאף':

...מיד עם הגיעו למחנה היה העצור מקבל הצעה לשיתוף פעולה. בשביל כוחות הדיכוי הייתה זו אפשרות לחסוך בזמן, משום שכל התנגדות גזלה זמן. באמצעות הפעולה הפסיכולוגית, המבוססת על הבידוד והפחד, היו העצורים נחשפים למאבק הפנימי - לשפר את תנאי חייהם במחנה תמורת שיתוף פעולה מסוים - או לסרב תהליך זה החל בד"כ באופן די סמוי - ניקיון מסדרונות וחדרי שירותים - אך למעשה הייתה מטרתו לטשטש את זהותו האידיאולוגית של העצור. כאשר שיתוף הפעולה התבטא ברצון לחקור או אפילו לענות עצורים אחרים, חגגו המענים את ניצחונם על אנשים אלה, שהיו מוכנים למצוא מוצא אינדיבידואלי בכל מחיר. לרוב כיוונו אנשי הצבא פעולה פסיכולוגית זו כלפי עצורים בעלי מעמד גבוה בתוך הארגון הפוליטי. למתודיקה זו יש תקדימים במחנות ריכוז של הנאצים וכל הניסיונות הדומים שקמו מאוחר יותר. המשמעת במחנות 'אל בנקו' ו'אולימפו' - היות והצרכים הבסיסיים סופקו ע"י החטופים עצמם, שנועדו לעבודות שירות ו/או מודיעין - התבססה על הדגשת ההבדלים. כל אותם העצורים שנועדו לתת שירות קבוע (לא מקרי) בניקיון, תחזוקה וכו', היוו קבוצה שכונתה בשם 'ועד'. קבוצה זו כללה את כל העצורים שבגלל כושרם המקצועי נועדו לעשות משהו מיוחד (צילום, ציור, מכונאות, אלקטרוניקה וכו') או כדי לעבוד בתפקידים אחרים (כביסה, בישול, גיהוץ, תפירה, רחיצת מכוניות, וכו'). הוועד כלל גם עצורים שעסקו ב'מודיעין המחנה' (... הרכב ה'וועד' השתנה אחרי כל העברה, במקרה שעצור מסוים הועבר מן המחנה בדרך זו. הקבוצים היחידים היו משתפי פעולה שעבדו ב'מודיעין המחנה' וכן אלה שפעלו כרופאים וכזיפני מסמכים. בכל יתר התפקידים חלו שינויים.

(...) כאשר הגיעו העצורים למצב של ביצוע עבודות, השתפרה באופן משמעותי איכות המזון ובהדרגה השתפר גם מקום הלינה, תוך הסרת הברדס באופן פרוגרסיבי.

(...) ההיתרים ניתנו בהדרגה. תחילה ניתנה תקופה של קשר טלפוני. מאוחר יותר הובא העצור אל בני משפחתו בלוויית מישו מעובדי המחנה. אחרי פרק זמן היה העצור נכנס לתקופות של 'ימי חופשה' כדי להיפגש עם בני משפחתו. במועד מסוים, בלי הודעה מוקדמת, הוצא לחופשי תחת פיקוח. הפיקוח נעשה בהתחלה אחת לשבוע, אח"כ אחת לשבועיים ולבסוף כל חודש. (...) אחרי יותר משנה של משטר חופשי תחת השגחה, הותר לעצורים לשעבר להשתקע בחו"ל, בארצות שאושרו על ידי המטה הצבאי. היו עצורים שחיו בתנאים של 'בני ערובה' של המחנה יותר משלוש שנים. עליי עברו שנתיים עד שהחלטתי להסתכן ולבקש לגלות.

עד כאן ניתחנו את המאפיינים העיקריים של מרבית מחנות המעצר החשאיים שנחקרו ע"י ועדה זו. בעמודים הבאים נביא תיאור מפורט של אחדים מהם. יחד עם זאת, נדווח על הליכים שנערכו ע"י ה-CONADEP במקומות המעצר, כשיתופם של עצירים לשעבר, שזיהו את האתרים וציינו את השינויים שחלו בהם.

חלק מהאתרים התרוקנו או נהרסו לפני ביקור הוועדה הבינלאומית לזכויות האדם של ה-O.A.S. בשנת 1979. על רבים מהמחנות יש רק קטעי ידיעות, דבר שמקשה את איתורם, אולי גם משום שנעשה בהם שימוש לפרק זמן קצר בלבד. קיומם נותן מענה לשאלה העיקרית הקשורה בהעלמתם של אנשים בשנים האחרונות: שם הם היו. המקומות האלה נוהלו בידי אנשים; הם היו חלק מאזורים מבצעיים; נערכו בהם רשימות מפורטות בדבר כניסתם, העברתם ויציאתם של עצורים. כאן לפנינו ההוכחה המוחשית של ההעלמות, ומכאן גם האפשרות לקבל הסבר כלשהו לגורלם של אלה שמצאו עצמם יום אחד, הולכים בעל כרחם בגיא צלמוות, אשר צלו מאפיל על חיינו עד היום.